

Врз основа на член 20 од Статутот и член 14 од Деловникот за работа на Управниот одбор на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје, Управниот одбор на состанокот одржан на 30.6.2015 година донесе

ОДЛУКА
за усвојување на Ревизорски извештај за 2014 година

1. Се усвојува Ревизорскиот извештај на независните ревизори Дилоит ДОО Скопје, извршен на Финансискиот извештај на АД ЕЛЕМ-Скопје за 2014 година.

2. Оваа Одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

УО бр.02-4078/414/1
30.6.2015 година
Скопје

ПРЕТСЕДАТЕЛ,
м-р Дејан Бошковски

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА
ЕНЕРГИЈА ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА
ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ
бр. 05-4078/1
26.06 2015 год.
СКОПЈЕ

АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА,
во државна сопственост, Скопје

Финансиски извештаи
за годината што завршува на
31 декември 2014 и
Извештај на независните ревизори

СОДРЖИНА:

	Страна
Извештај на независните ревизори	1 – 3
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за финансиската состојба	5
Извештај за промени во акционерската главнина	6
Извештај за паричните текови	7
Белешки кон финансиските извештаи	8 – 49
Прилог 1 - Годишен извештај	
Прилог 2 – Годишна сметка	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје

Бевме ангажирани да извршиме ревизија на приложените финансиски извештаи (стр. 4 до 49) на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје (во понатамошниот текст "Друштвото"), кои се состојат од извештај за финансиска состојба на ден 31 декември 2014 година и извештајот за сеопфатната добивка, извештај за промените во акционерската главнина и извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува, како и преглед на значајните сметководствени политики и останати белешки кон финансиски извештаи.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиските извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на ревизијата спроведена во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Заради прашањата опишани во Основите за воздржување од давање на мислење, ние не бевме во можност да собереме доволни и соодветни ревизорски докази како основа за ревизорско мислење.

Основи за воздржување од давање на мислење

Како што е обелоденето во Белешката 3.5 кон придружните финансиски извештаи, недвижностите, постројките и опремата за годината што завршува на 31 декември 2014 година се признати во износи кои базираат на порано важечките сметководствени прописи во Република Македонија кои пропишуваа ревалоризација на набавната вредност и на исправката на вредноста на недвижностите, постројките и опремата со примена на општ индекс на цени на индустриските производи и примена на пропишани стапки на амортизација. Ваквиот сметководствен третман не е во согласност со барањата на МСС 16 – „Недвижности, постројки и опрема“, ниту со барањата на денот на првата примена на МСФИ 1 - Примена на Меѓународните стандарди за финансиско известување за прв пат. Исто така, раководството не ги ревидирало недвижностите, постројките и опремата за загубите од обезвреднување на средствата, во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 36 - „Обезвреднување на средства“. Поради природата на евиденциите на Друштвото ние не бевме во состојба да ги утврдиме ефектите врз вредноста на недвижностите, постројките и опремата и ревалоризационите резерви на финансиските извештаи на Друштвото на ден 31 декември 2014 година, ниту ефектите на нето резултатот за годината што тогаш завршува.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје (продолжение)

Основи за воздржување од давање на мислење (продолжение)

Како што е обелоденето во Белешка 3.8.4, 19, 22 и 37 кон придружните финансиски извештаи, Друштвото врши исправка на вредноста на застарени побарувања од купувачи и побарувања од должниците кои се во стечај или ликвидација, додека старите побарувања наследени при трансформацијата на ЕСМ АД – Скопје на ден 31 август 2005 година и подоцна како резултат на судското порамнување за истите на 30 март 2011 година, со вкупна нето сметководствена вредност од 923,780 илјади денари на 31 декември 2014 година, се врши или пропорционално во рок од 5 години, почнувајќи од 2011 година до 2015 година, за оние побарувања кои се наплатуваат на континуирана основа преку рефундирање на 50% од наплатата на старите побарувања на ЕВН Македонија АД Скопје или целосно при застареност над 3 години, за претостепените побарувањата на ЕВН Македонија АД Скопје од јавни институции со наведеното судско порамнување. Дополнително, во текот на 2015 година, до датумот на овој Извештај, Друштвото наплати 36,483 илјади денари од наведените побарувања и евидентираше дополнителна исправка на вредноста во износ од 562,119 илјади денари. Ваквиот третман не е во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија коишто предвидуваат сведување на сметководствената вредност на побарувањата на надоместливиот износ на крајот на периодот на известување и притоа обезвреднувањето на побарувањата треба да се изврши во моментот кога е идентификувано. Како резултат на тоа, не бевме во состојба да ги утврдиме ефектите врз нето сметководствената вредност на побарувањата од купувачи на ден 31 декември 2014 година, ниту врз нето резултатот и потенцијалниот данок на добивка за годината што завршува на истиот ден.

Како што е обелоденето во Белешките 3.7 и 21 кон придружните финансиски извештаи, на 31 декември 2014 година, нето сметководствената вредност на залихите изнесува 2,713,888 илјади денари. Друштвото не извршило детални анализи со кои би ги потврдilo квалитативните карактеристики на залихите со цел утврдување на нефункционалните залихи. Дополнително, Друштвото нема извршено детални анализи за утврдување на стратешките резервни делови, кои можат да се користат само со одредени ставки на недвижностите, постројките и опремата и за кои се очекува дека ќе се користат подолго од еден пресметковен период. Ваквите резервни делови претставуваат недвижности, постројки и опрема во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард 16 – „Недвижности, постројки и опрема“. Согласно претходно наведеното, а и со оглед на природата на евиденцијата на залихите, ние не бевме во состојба да утврдиме кои залихи можат да се класифицираат како стратешки резервни делови, односно резервни делови кои ќе се користат подолго од еден пресметковен период, како ни евентуалните ефекти од сведување на вредноста на стратешките резервни делови на објективна вредност и искажување на истите како недвижности, постројки и опрема. Покрај тоа, ние не бевме во можност да се увериме дали и во кој износ е потребно да се изврши дополнителна исправка на вредноста за нефункционалните залихи за нивно сведување на пониската од набавната и нето реализационата вредност, како ни за евентуалните ефекти кои наведената исправка на вредноста може да ја има на финансиски извештаи на Друштвото, вклучувајќи ги и потенцијалните ефекти на данокот на добивка, на ден и за годината што завршува на 31 декември 2014 година.

Воздржување од давање на мислење

Поради важноста на наодите дадени во претходните параграфи, ние не изразуваме мислење за наведените финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2014, составени во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија.

Обрнување на внимание

Обрнуваме внимание на следниве прашања:

- (а) Како што е наведено во Белешка 16 кон придружните финансиски извештаи, Друштвото превземало активности за запишување на правото на сопственост врз дел од евидентираната вредност на градежните објекти. За дел од градежните објекти Друштвото поседува само право на користење, а како носител на сопственоста се јавува Република Македонија. Владата на Република Македонија, во согласност со Законот за трансформација на АД ЕСМ, превземала обврска дека земјиштето и градежните објекти на Друштвото кои претходно биле во државна сопственост ќе бидат пренесени во сопственост на Друштвото. Друштвото моментално е во постапка за регистрација на дел од градежните објекти.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје (продолжение)

Обрнување на внимание (продолжение)

- (б) Како што е наведено во Белешка 33 кон придружните финансиски извештаи, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат вкупно 1,361,326 илјади денари. На датумот на придружните финансиски извештаи, Друштвото евидентирало резервирања од потенцијални загуби врз основа на судски спорови во износ од 172,667 илјади денари. За останатиот дел од потенцијалните обврски на Друштвото на 31 декември 2014 година во висина од 1,188,659 не е евидентирано било какво резервирање на денот на известување бидејќи Раководството на Друштвото смета дека истите нема да резултираат во материјално значајни обврски и одлив на средства.
- (в) Како што е наведено во Белешка 27 кон придружните финансиски извештаи, обврските за долгорочни позајмици на 31 декември 2014 година вклучуваат износ од 394,423 илјади денари кои произлегуваат од договор за кредит склучен со Меѓународната Банка за Обнова и Развој („МБОР“) согласно кој е превземена обврска од страна на Друштвото за последователно признавање на недвижностите, постројките и опремата по ревалоризирана вредност во согласност со МСС 16 – „Недвижности, постројки и опрема“, којашто Друштвото ја нема исполнето на ден 31 декември 2014 година. Исто така, согласно истиот договор, Друштвото се има обврзано износот на побарувањата од купувачи на датумот на известување да не надмине 18% (проценти) од износот на вкупните оперативни приходи во периодот на известување. Меѓутоа, на 31 декември 2014 година, Друштвото не било во согласност со овој показател, којшто изнесувал 28.98%. Бидејќи сите средства од кредитот се веќе повлечени, во договорот за кредит не се предвидени други рестриктивни мерки во случај на неисполнување на овие ковенанти.
- (г) Како што е обелоденето во Белешката 2.1 и 3.11 кон придружните финансиски извештаи, Друштвото претставува матична компанија на Групацјата АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА чишто консолидирани финансиски извештаи подготвени во согласност со барањата на сметководствената регулатива која се применува во Република Македонија се издадени посебно. Консолидираните финансиски извештаи на Групацјата АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА на ден и за годината која завршува на 31 декември 2014, беа поднесени во Централниот Регистар на Република Македонија на 25 март 2015 година.

Нашето мислење не е квалификувано во врска со овие прашања.

Останато

Ревизијата на финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2013 година беше извршена од страна на друг ревизор, кој во својот извештај од 18 јуни 2014 година се воздржал од давање на мислење, поради неможноста да собере соодветни и доволни ревизорски докази во врска со недвижностите, постројките и опремата, залихите, побарувањата, неусогласени интерни односи помеѓу организационите единици во рамките на Друштвото, резервирањата за користи за вработените, одложените приходи и корекција на грешки од минати години.

Извештај за други правни и регулаторни барања

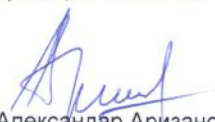
Раководството на Друштвото е одговорно за изготвување на годишниот извештај (прилог 1 кон финансиските извештаи) и годишната сметка (прилог 2 кон финансиските извештаи) во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од раководството и кои Друштвото е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Македонија до 30 јуни 2015 година. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и финансиски извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија на Република Македонија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и приложените ревидирани финансиски извештаи на Друштвото, за годината што завршува на 31 декември 2014, освен за презентираниите рекласификации како што е наведено во Белешката 3.13 кон придружните финансиски извештаи.

Дилоит ДОО

Лидија Нануш
Директор

Скопје, 25 јуни 2015 година

Александар Аризанов
Овластен ревизор

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНАТА ДОБИВКА
Година што завршува на 31 декември 2014
(Во илјади денари)

	Белешка	2014	2013
Приходи			
Приходи од продажба на електрична енергија	5	12,310,526	13,221,560
Останати приходи	6	647,330	627,081
		<u>12,957,856</u>	<u>13,848,641</u>
Трошоци			
Трошоци за производство на лигнит	7,8,9,10,11	(5,820,769)	(6,535,531)
Амортизација	7	(1,813,435)	(1,654,815)
Трошоци за вработените	8	(1,677,694)	(1,646,029)
Трошоци за одржување и осигурување	9	(461,863)	(365,254)
Сировини и потрошни добра	10	(1,776,523)	(1,709,462)
Останати оперативни трошоци	11	(913,102)	(854,394)
Исправка на вредноста и отпис на побарувањата од купувачи и останати побарувања, нето	12	(1,053,470)	(986,788)
		<u>(13,516,856)</u>	<u>(13,752,273)</u>
(Загуба)/Добивка од работењето		<u>(559,000)</u>	<u>96,368</u>
Приходи од финансирање	13	50,104	114,326
Расходи од финансирање	14	(346,250)	(277,285)
Загуба пред оданочување		<u>(855,146)</u>	<u>(66,591)</u>
Данок на добивка	15	(19,596)	(65,973)
Нето загуба за годината		<u>(874,742)</u>	<u>(132,564)</u>
Останата сеопфатна добивка		<u>-</u>	<u>-</u>
Вкупна сеопфатна загуба за годината		<u>(874,742)</u>	<u>(132,564)</u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат составен дел на овие финансиски извештаи.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
На 31 декември 2014
(Во илјади денари)

	Белешка	31 декември 2014	31 декември 2013
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	16	459,448	465,722
Недвижности, постројки и опрема	16	41,595,003	39,878,841
Вложувања во подружници и заеднички вложувања	17	609,939	609,939
Финансиски средства расположливи за продажба	18	1,857	1,857
Долгорочни побарувања	19	611,681	1,361,574
Останати финансиски средства	20	12,791	13,471
		<u>43,290,719</u>	<u>42,331,404</u>
Тековни средства			
Залихи	21	2,713,888	2,797,696
Побарувања од купувачи и останати побарувања	22	3,506,709	4,260,486
Однапред платени трошоци	23	810,315	1,112,288
Краткорочни депозити во банки	24	87,445	20,171
Пари и парични еквиваленти	25	85,458	97,068
		<u>7,203,815</u>	<u>8,287,709</u>
ВКУПНО СРЕДСТВА		<u>50,494,534</u>	<u>50,619,113</u>
АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	26	31,738,878	31,738,878
Резерви		1,193,140	1,193,140
Останат капитал		1,432,239	1,429,601
Акумулирана (загуба)/добивка		(774,818)	91,595
		<u>33,589,439</u>	<u>34,453,214</u>
Нетековни обврски			
Долгорочни позајмици	27	10,329,025	9,989,010
Резервирања	28	854,640	673,361
Донации	29	28,554	30,848
		<u>11,212,219</u>	<u>10,693,219</u>
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи и останати обврски	30	4,297,451	4,073,164
Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	27	1,321,232	1,336,713
Краткорочни позајмици	31	74,193	62,803
		<u>5,692,876</u>	<u>5,472,680</u>
Вкупно обврски		<u>16,905,095</u>	<u>16,165,899</u>
ВКУПНО АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		<u>50,494,534</u>	<u>50,619,113</u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат составен дел на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Управниот одбор на Друштвото на ден 11 март 2015 година.

Финансиските извештаи во име на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје се верификувани од:

Дејан Бошковски
 Генерален директор

Гордана Димитриеска Кочоска
 Директор за финансиски работи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО АКЦИОНЕРСКАТА ГЛАВНИНА

Година што завршува на 31 декември 2014

(Во илјади денари)

	Акционер. капитал	Резерви	Останат капитал	Акумули- рана (загуба)/ добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2013 година	31,738,878	1,145,378	1,429,662	271,921	34,585,839
Распределба на добивка од 2012 година	-	47,762	-	(47,762)	-
Загуба за годината	-	-	-	(132,564)	(132,564)
Останато	-	-	(61)	-	(61)
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2014	<u>31,738,878</u>	<u>1,193,140</u>	<u>1,429,601</u>	<u>91,595</u>	<u>34,453,214</u>
Загуба за годината	-	-	-	(874,742)	(874,742)
Останато	-	-	2,638	8,329	10,967
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2014	<u>31,738,878</u>	<u>1,193,140</u>	<u>1,432,239</u>	<u>(774,818)</u>	<u>33,589,439</u>

Белешките кон финансиските извештаи
претставуваат составен дел на овие финансиски извештаи.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
Година што завршува на 31 декември 2014
(Во илјади денари)

	2014	2013
Парични текови од оперативни активности		
Загуба пред оданочување	(855,146)	(66,591)
Корекции за:		
Корекција на грешка од минати години	8,329	-
Амортизација	2,363,957	2,249,127
Исправка на вредност на финансиски средства расположливи за продажба	-	7,500
Исправка на вредноста на депозити	-	3,000
Исправка на вредноста и отпис на побарувањата од купувачите и останатите побарувања, нето	1,053,470	976,288
Курсни разлики, нето	743	46,376
Расходи по камати, нето	295,403	203,291
Кусоци на залиха	4,024	2,042
Резервирања за рекултивација на земјиште	94,830	93,064
Резервации/(ослободување на резервации) за користи на вработените, нето	31,827	(4,422)
Резервирање од потенцијални загуби по основ на судски спорови	71,667	47,389
Неотпишана вредност на отуѓени и расходувани недвижности, постројки и опрема	7,593	4,421
Приход од отпис на обврски	(7,857)	(3,041)
Приходи од амортизација на донации	(2,271)	(2,315)
Приходи од учество во добивка од подружници	(255,731)	(84,053)
Оперативна добивка пред промени во обртниот капитал	2,810,838	3,472,076
Промени во обртниот капитал		
Намалување/(зголемување) на залихите	79,784	(36,260)
Намалување на побарувањата од купувачи, останати побарувања и долгорочни побарувања	757,491	764,389
Зголемување/(намалување) на обврските кон добавувачи и останати обврски	291,607	(740,641)
	3,939,720	3,459,564
Платени камати	(344,999)	(247,474)
Платен данок на добивка	(24,914)	(115,162)
Нето пари од оперативни активности	3,569,807	3,096,928
Парични текови од инвестициони активности		
Набавка на материјални и нематеријални средства, нето од приливи	(4,076,125)	(5,981,650)
Вложувања во краткорочни депозити во банка	(57,704)	(19,211)
Приливи од / (дадени) кредити на домашни правни лица	680	(17)
Приливи од учество во добивка од подружници	255,731	84,053
Нето пари користени за инвестициони активности	(3,877,418)	(5,916,825)
Парични текови од финансиски активности		
Платени дивиденди	-	(37,453)
Приливи од кредити, нето	296,001	2,300,242
Нето пари од финансиски активности	296,001	2,262,789
Нето намалување на паричните средства	(11,610)	(557,108)
Парични средства на почетокот на годината	97,068	654,176
Парични средства на крајот на годината	85,458	97,068

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат составен дел на овие финансиски извештаи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото” или “АД ЕЛЕМ”) е наследна компанија формирана со поделбата на производствената дејност на вертикално интегрираното Електростопанство на Македонија АД Скопје. Деловното реструктурирање беше завршено на 1 септември 2005 година и Друштвото беше регистрирано во Судот во Скопје под трег.бр. 5021/05 од 9 септември 2005 година. Единствен сопственик на Друштвото е Владата на Република Македонија.

Основна дејност на Друштвото е производство на електрична енергија, која е регулирана со Законот за енергетика (Службен весник бр. 16/2011, 136/2011, 79/2013, 164/2013, 41/2014, 151/2014 и 33/2015). На ден 18 ноември 2005 Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија донесе Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија под евидентен број ЕЕ-05.01.1/5. Временскиот период на важење на лиценцата е 35 години и е со важност до 1 ноември 2040 година.

Исто така, Друштвото е вклучено во активности за ископ на лигнит кој се користи во термоцентралите. На 31 декември 2014 година, оперативната структура на Друштвото е составена од дирекција и 7 регистрирани производствени единици лоцирани низ Република Македонија.

На 31 декември 2014 година Друштвото имаше 4,498 вработени (2013: 4,682 вработени).

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основи за подготвување и презентирање на финансиските извештаи

Во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 13/14, 41/14 и 138/14) правните лица во Република Македонија имаат обврска да водат сметководство и да подготвуваат финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија.

На 29 декември 2009 година, донесен е нов Правилник за водење сметководство (“Службен весник на РМ” 159/09, 164/10 и 107/11) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник се применува од 1 јануари 2010 година.

Меѓутоа, до датумот на составување на придружните финансиски извештаи не се преведени и објавени сите измени и дополнувања на МСС/МСФИ и толкувањата на КТМФИ кои стапиле на сила за годишните периоди кои започнуваат на 1 јануари 2009 година. Притоа придружните финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во согласност со билансните шеми објавени во Правилникот за формата и содржината на годишната сметка (“Службен весник на Република Македонија” бр. 52/11 и 174/11), чиј сет на финансиски извештаи отстапува од оние дефинирани во МСС 1 – Презентирање на финансиските извештаи и притоа во поединечни делови отстапува од начинот на презентација на одредени билансни позиции предвидени со наведениот стандард. Објавените стандарди и толкувања кои на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени, како и објавените стандарди и толкувања кои сè уште не се во примена се обелоденети во белешките 2.2 и 2.3.

Во врска со погоре наведеното, а имајќи ги во предвид потенцијално материјалните значајни ефекти од разликите помеѓу сметководствените прописи на Република Македонија и МСФИ/МСС, кои можат да имаат влијание на реалноста и објективноста на финансиските извештаи на Друштвото, придружените финансиски извештаи не можат да се сметаат за финансиски извештаи изготвени во согласност со МСФИ и МСС.

Финансиските извештаи се составени во согласност со принципот на набавна вредност, освен ако не е поинаку наведено во сметководствените политики кои се дадени во натамошниот текст.

Во составувањето на овие финансиски извештаи Друштвото ги применува сметководствените политики наведени во белешката 3.

Износите содржани во финансиските извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Македонија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.1 Основи за подготвување и презентирање на финансиските извештаи (продолжение)

Како што е обелоденето во Белешка 3.10 од овие финансиски извештаи, АД ЕЛЕМ е матично друштво на 8 друштва. Вложувањата во овие поврзани друштва во овие неконсолидирани финансиски извештаи се искажани по набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување. Согласно Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 27 “Консолидирани и посебни финансиски извештаи”, Друштвото ги состави и издаде своите консолидирани финансиски извештаи за деловната 2014 година, во согласност со барањата на сметководствената регулатива која се применува во Република Македонија и ги поднесе во Централниот Регистар на Република Македонија на 25 март 2015 година.

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени

На денот на издавањето на овие финансиски извештаи, подолу наведените стандарди и измени на стандарди беа издадени од страна на Одборот за меѓународни сметководствени стандарди и толкувања објавени од страна на Комисијата за толкувања за меѓународно финансиско известување, но истите не се официјално усвоени во Република Македонија.

- Измени на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Измени со кои се подобруваат обелоденувањата на објективната вредност и ризикот на ликвидност (ревидиран во март 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година);
- Измени на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Дополнителни исклучоци за ентитети кои прв пат ги применуваат МСФИ. Измените се однесуваат на средствата во индустријата за нафта и гас и утврдување дали договорите содржат лизинг (ревидиран во јули 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени и дополнувања на различни стандарди и толкувања како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 16 април 2009 година (МСФИ 5, МСФИ 8, МСС 1, МСС 7, МСС 17, МСС 36, МСС 39, КТМФИ 16) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (измените на стандардите се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година, додека измените на КТМФИ за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- Измени на МСС 38 “Нематеријални средства” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Измени како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (ревидиран во април 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и измени кои се однесуваат на трансакции на групни готовински плаќања врз основа на акции (ревидиран во јуни 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени на КТМФИ 9 “Повторна проценка на вградените деривативи” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” – Вградени деривативи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 30 јуни 2009 година);
- КТМФИ 18 “Пренос на средства од купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- “Сеопфатна рамка за финансиско известување на 2010 година” што претставува измена на “Рамката за подготовка и прикажување на финансиските извештаи” (применлива за пренос на средства од купувачи примени на или по септември 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Ограничен исклучок од споредбени обелоденувања пропишани во рамките на МСФИ 7 кај ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени (продолжение)

- Дополнувања на МСС 24 “Обелоденувања за поврзани страни” – Поедноставени барања за обелоденувања кај ентитети кои се под (значителна) контрола или влијание на владата и појаснување на дефиницијата за поврзани страни (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: презентирање” – Сметководство за правата на издавање на нови акции (применлив за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 февруари 2010 година);
- Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (2010)” како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 6 мај 2010 година (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МСС 1, МСС 27, МСС 34, КТМФИ 13) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- Дополнувања на КТМФИ 14 “МСС 19 – Ограничување на дефинираните примања, минималните барања за финансирање и нивната интеракција” Авансна уплата на минимални средства потребни за финансирање (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- КТМФИ 19 “Подмирување на финансиски обврски со инструменти на главнината” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Висока хиперинфлација и отстранување на фиксни датуми за ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Пренос на финансиски средства (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСС 12 “Даноци на добивка” – Одложен данок: поврат на средствата кои се наоѓаат во основата (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2012 година);
- МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 13 “Мерење на објективната вредност” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 27 (ревизиран во 2011) “Поединечни финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 28 (ревизиран во 2011) “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Државни кредити (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени (продолжение)

- Дополнувања на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 “Консолидирани финансиски извештаи, Заеднички аранжмани и Обелоденувања на вложувања во други правни лица: Упатство за преодна примена” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” - Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2012 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Подобрување на сметководството за користи по престанување на работниот однос (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2009-2011) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСС 1, МСС 16, МСС 32 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- КТМФИ 20 “Трошоци за откривка во фазата на производство на површински рудници” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Вложувачки правни лица (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: Презентирање”;
- Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 36 “Обезвреднување на средствата” – Обелоденувања за надоместувачка вредност за нефинансиски средства (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење”;
- Замена на деривативи и продолжување на сметководството за хеџинг трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- КТМФИ 21 “Давачки” (толкување применливо за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година).

2.3 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се во сила во тековниот период

На денот на издавањето на овие финансиски извештаи следните стандарди, ревидирања и толкувања коишто сè уште не се стапени на сила беа објавени:

- МСФИ 9 “Финансиски инструменти” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- МСФИ 14 “Одложени сметки согласно законската регулатива” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- МСФИ 15 “Приходи од договори со купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” и МСС 28 “Учество во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” – Продажба на или вложувања во средства на вложувачот и неговиот придружен правен субјект или заедничко вложување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.3 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се во сила во тековниот период (продолжение)

- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” – Вложувачки правни лица: Примена на исклучокот од барањата за консолидација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” – Сметководство за стекнати удели во заеднички операции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” – Иницијатива за обелоденување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 38 “Нематеријални средства” – Појаснување на прифатливите методи за пресметка на амортизација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на и по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 41 “Земјоделство” – Земјоделство: плодородни стебла (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Планови за дефинирани користи: Придонеси за вработените (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Метод на главнина во поединечни финансиски извештаи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на различни стандарди “Подобрувања на МСФИ (циклус 2010-2012) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МСС 16, МСС 24 и МСС 38) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2011-2013) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МСС 40) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2012-2014) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 5, МСФИ 7, МСС 19 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година).

2.4 Планови на раководството и значајни проценки

Придружните финансиски извештаи се подготвени врз основа на претпоставката на 31 декември 2014 година дека Друштвото ќе продолжи да работи според принципот на континуитет и дека истото ќе продолжи со својата работа во предвидлива иднина. Друштвото оствари нето загуба во износ од 874,742 илјади денари за годината што завршува на 31 декември 2014 година, додека на истиот ден акумулираната загуба изнесува 774,818 илјади денари.

Друштвото е во целосна државна сопственост и има континуирана поддршка од сопственикот. Раководството проценува дека акумулираните загуби може да бидат покриени преку идните оперативни добивки и зголемување на искористеноста на производствените капацитети.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.1 Износи искажани во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажани во македонски денари ("Денари") со примена на официјалните курсеви на Народна банка на Република Македонија кои важат на денот на трансакцијата.

Средствата и обврските кои гласат во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на крајот на периодот на известување.

Нето позитивните и негативните курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите во странска валута, се вклучени во добивката или загубата за периодот кога тие настануваат.

3.2 Приходи

Приходите се признаваат до степенот до кој е веројатно дека Друштвото ќе има прилив на идни економски користи и тие користи можат веродостојно да се измерат.

Приходи од продажба на електрична енергија

Приходите од продажба на електрична енергија се составени од фактурната вредност на испорачаната електрична енергија. Фактурирањето на продажбите на електрична енергија се врши еднаш месечно. Приходите од продажба на готови производи се признаваат во моментот кога значајните ризици и користи од сопственоста на производите се пренесуваат на купувачот.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување и кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Приходи од донации

Приходите од донации почетно се признаваат како одложени приходи кога постои разумна сигурност дека тие ќе бидат примени и дека Друштвото ќе ги исполни условите поврзани со давањето на донацијата. Донациите кои претставуваат надоместок на трошоци кои ги направило Друштвото се признаваат во добивките или загубите на систематска основа во периодот во кој трошоците се признати. Донациите кои претставуваат надоместок за набавна вредност на средства на Друштвото се признаваат во добивките или загубите на систематска основа пропорционално распоредени низ животниот век на средството.

Приходи од финансирање

Приходите од финансирање вклучуваат приходи од камати и позитивни курсни разлики. Приходите од камати се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка кога се пресметуваат, земајќи го предвид ефективниот принос на средството.

Расходи од финансирање

Расходите од финансирање вклучуваат расходи од камата за позајмици, расходи од казнени камати и негативни курсни разлики. Трошоците за позајмување кои директно се однесуваат на набавката, изградбата или производството на средство кое се квалификува се капитализираат како дел од набавната вредност на тоа средство. Приходот заработен од повремени инвестирања на специфичните трошоци за позајмување, кои треба да се искористат за средството кое се квалификува, се намалува од трошоците за позајмување кои се квалификуваат за капитализација. Останатите трошоци за позајмување се признаваат како расход во периодот во кој настануваат.

Пребивање на приходи и расходи

Во текот на своето редовно работење, Друштвото учествува во други трансакции кои не генерираат приходи, туку се инцидентни во однос на главните активности кои генерираат приходи. Друштвото ги презентира резултатите од таквите трансакции преку пребивање на секој приход со соодветните расходи кои произлегуваат од истата трансакција, кога ова презентирање ја одразува суштината на трансакциите или настаните.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.3 Трошоци за позајмици

Трошоците за позајмици се признаваат како трошок на готовинска основа, односно во моментот кога каматите ќе бидат исплатени на кредиторите. Трошоците за позајмици кои се однесуваат на средства кои се квалификуваат се капитализираат на овие средства. Трошоците за позајмици се капитализираат на овие средства додека средството е во изградба. По активирањето на овие средства, трошоците за позајмици продолжуваат да се признаваат како трошоци за периодот.

3.4 Оданочување

Тековен данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Македонија. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на утврдената добивка од извештајот за сеопфатната добивка, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби. Овие корекции главно се однесуваат на зголемување на даночната основа за одредени трошоци кои не се признаваат за целите на оданочувањето.

Во согласност со даночната регулатива на Република Македонија, даночните загуби од претходните три години може да се користат за намалување на тековната обврска за данок на добивка. Исто така, даночната загуба од тековната година може да се употреби за намалување или елиминирање на даночната обврска во наредните три години.

Даночните обврски се сметаат како конечни со настанување на пораниот од следните датуми:

- истекот на десет години сметајќи од годината во која настанала обврската за данок; и
- моментот кога е извршена целосна даночна контрола од страна на даночните власти.

Одложен данок на добивка

Одложен данок на добивка се утврдува со примена на методот на обврски во извештајот за финансиската состојба за сите времени разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност во финансиските извештаи. Стапката на данок на добивка на крајот на периодот на известување се употребува за утврдување на одложените даночни средства и обврски.

Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви времени разлики. Одложени даночни средства се признаваат за одбитните времени разлики и ефектите од даночните загуби се пренесуваат во обем во којшто постои веројатност дека ќе се оствари оданочива добивка со цел да се овозможи одбитните времени разлики и пренесените даночни загуби да бидат искористени.

Одложените даночни средства и обврски се мерат по даночни стапки кои се очекува да бидат применети во периодот кога средството е реализирано или обврската е платена, врз основа на даночни стапки (и даночен закон) кој е во примена на крајот на периодот на известување.

Друштвото не пресметва одложен данок на добивка во овие финансиски извештаи.

Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните власти се вклучува како дел од побарувањата или обврските во извештајот за финансиската состојба.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.5 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат врз основа на набавната вредност при купувањето или стекнувањето. Во согласност со прописите кои биле порано на сила во Република Македонија, сите недвижности, постројки и опрема се ревалоризирани на крајот на годината. Ревалоризацијата е вршена врз набавната вредност или претходно ревалоризираната вредност на средствата и исправката на вредноста со примена на официјалните коефициенти за ревалоризација. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентирал како ревалоризациона резерва. Ревалоризација е вршена и на градежното земјиште на Друштвото.

Трошокот за амортизација, заснован на крајните износи од претходната година и набавната вредност на новонабавените средства во текот на годината се пресметува на праволиниска основа.

Изградените средства се амортизираат со почетокот на периодот во кој тие почнале да се користат. Амортизација не се пресметува на земјиштето и инвестициите во тек.

Во продолжение се прикажани годишните стапки на амортизација, применети на некои позначајни ставки од недвижностите, постројките и опремата за 2014 и 2013 година:

Градежни објекти	2.5%-10%
Машини и опрема	5%-10%
Алат и инвентар	20%-25%
Останати средства	10%

Кога средствата кои се предмет на амортизација се ставаат надвор од употреба, или на било кој начин се отуѓуваат, соодветната ревалоризирана набавна вредност и исправката на вредноста се искнижуваат од соодветните сметки. Капиталните добивки или загуби остварени со отуѓувањата се евидентираат како останати приходи или деловни расходи, соодветно.

Раководството не ги ревидираше недвижностите, постројките и опремата за евентуалните загуби од обезвреднување во согласност со МСС 36 – “Обезвреднување на средства”.

3.6 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се мерат по набавна вредност, намалена за акумулирана амортизација и акумулирани загуби за обезвреднување, доколку постојат. Набавната вредност претставува фактурна вредност на набавените нематеријални средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното право на користење. Нематеријалните средства се амортизираат на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век од 5 години.

3.7 Залихи

Материјали и резервни делови – Материјалите и резервните делови главно се поврзани со одржувањето на централите и се евидентираат по пониската меѓу набавната вредност и нето реализационата вредност, каде што набавната вредност се утврдува со користење на методот на пондериран просек. Овие материјали се евидентираат на залиха кога ќе се набават, а потоа кога се користат, се признаваат како трошок или пак се капитализираат во моментот кога ќе се инсталираат.

Лигнит – Друштвото ископува јаглен кој се користи во процесот на производство на електрична енергија во нејзините термоцентрали од двата рудника со кои работи. Залихите на лигнит се водат по цена на чинење која е составена од директните трошоци за ископ и соодветен дел од оние општи трошоци што настанале при ископувањето. Потрошувачката на лигнит е посебно искажана во оперативните трошоци во придружните финансиски извештаи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.8 Финансиски инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се признаваат во моментот кога Друштвото станува страна во договорните обврски по овој инструмент. Финансиските средства и финансиските обврски иницијално се евидентирани по објективната вредност.

3.8.1 Вложувања во подружници

Подружниците се правни лица кај кои Друштвото има контрола врз финансиските и деловните политики и поседува повеќе од една половина од гласачките права. Постоенето на контрола и ефектот од поседувањето на гласовите се зема предвид при одредување дали Друштвото има контрола врз друго правно лице.

Вложувањата во подружници се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување.

3.8.2 Заеднички вложувања

Друштвата (заеднички вложувања) чија финансиска и деловна политика е контролирана заеднички од Друштвото и други друштва независни од Друштвото, во финансиски извештаи се евидентирани според методот на набавна вредност. Заедничката контрола се остварува кога финансиските и деловни политики на заедничките вложувања бараат едногласна согласност од страните кои ја делат контролата.

3.8.3 Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Вложувања расположливи за продажба вклучуваат вложувања во акции на банки и други ентитети каде Друштвото нема контрола и значајно влијание. Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба се признаваат по набавна вредност, вклучувајќи ги и трошоците за трансакцијата.

3.8.4 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувањата од купувачи се недеривативни финансиски средства со фиксни или однапред одредени плаќања со кои не се тргува на активен пазар. Побарувањата од купувачи (вклучувајќи ги побарувањата од купувачи и другите побарувања, сметки во банките и готовината) се прикажуваат по амортизирана набавна вредност со употреба на метод на ефективна стапка, намалени за загуба поради обезвреднување. Приходите од камати се признаваат со примена на методот на ефективна каматна стапка, освен во случај на краткорочни побарувања, кај кои што признавањето на приходите е нематеријално.

Динамиката на отпис на старите побарувања наследени при трансформацијата на ЕСМ АД – Скопје со делбениот биланс на ден 31 август 2005 година и како резултат на судското порамнување за истите на 30 март 2011 година, се врши: 1) пропорционално во рок од 5 години, почнувајќи од 2011 година до 2015 година за оние побарувања кои се наплатуваат на континуирана основа преку рефундирање на 50% од наплатата на старите побарувања на ЕВН Македонија АД Скопје; 2) целосно со застареност над 3 години, за побарувањата од јавни институции за испорачана електрична енергија од ЕВН Македонија АД Скопје кои му беа преотстапени на Друштвото со наведеното судско порамнување. Дополнително, во текот на 2013 година Друштвото призна исправка на вредноста од утуженото побарување за камата од АД Мепсо, со што ова побарување во износ од 1,033,380 илјади денари беше целосно обезвреднето. За останатите побарувања Друштвото врши исправка на вредноста кога побарувањата се застарени и кога должниците се во стечај или ликвидација.

Сметководствената вредност на побарувањата од купувачите се намалува преку сметката за исправка на вредноста. Кога едно побарување се смета за ненаплатливо се отпишува во корист на сметката за исправка на вредноста. Последователните наплати на побарувањата претходно отпишани се евидентираат преку намалување на сметката за исправка на вредност. Промените во сметководствената вредност на сметката за исправка на вредност се признава во извештајот за сеопфатна добивка.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.8 Финансиски инструменти (продолжение)

3.8.5 Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти вклучуваат готовина во банки, готовина во благајна и краткорочни депозити со рок на доспевање од три или помалку месеци. За целите на извештајот за паричните текови, парите и паричните еквиваленти се состојат од пари и парични еквиваленти како што е дефинирано погоре.

3.8.6 Обврски за кредити

Долгорочните обврски по кредити почетно се признаваат според нивната објективна вредност намалена за трошоците на трансакција. Кредитите и позајмиците последователно се мерат според амортизираната набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка. Расходите врз основа на камати се признаваат на основа на ефективен принос. Методата на ефективна каматна стапка е метода на пресметување на амортизираната набавна вредност на финансиската обврска и распределување на расходите по основ на камати во текот на периодот на кој се однесуваат. Ефективната каматна стапка е стапката која точно го дисконтира очекуваниот тек на идните парични плаќања во текот на очекуваниот век на финансиската обврска или, онаму каде што е применливо, пократок период.

3.8.7 Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачите и другите обврски се прикажуваат според објективната вредност, при што по иницијалното признавање обврските последователно се водат по амортизирана набавна вредност.

Метода на ефективна камата е метода на пресметување на амортизирана набавна вредност на финансиската обврска и на распределба на трошокот од камата во текот на релевантниот период. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања или примања во текот на очекуваниот животен век на инструментот или, до нето сметководствената вредност на финансиската обврска, при иницијалното признавање.

3.9 Користи за вработените

Придонесите за здравствено, пензиско и социјално осигурување од бруто плати и нето платите се плаќаат од страна на Друштвото во текот на годината според законските прописи. Ваквите придонеси претставуваат дефинирани планови за бенефиции и се признаваат како трошок кога вработените извршуваат услуги. Не постојат дополнителни обврски според овие планови.

Друштвото има обврска за исплаќање отпремнина при пензионирање на вработените, во висина на двократен износ од просечно исплатената нето плата во Република Македонија, како и јубилејни награди, согласно годините на работен стаж на вработените во Друштвото. Друштвото евидентира резервации за отпремнини за пензионирање и јубилејни награди со цел да ги алоцира таквите трошоци по периоди за коишто истите се однесуваат. Согласно МСС 19 отпремнините за пензионирање и јубилејните награди претставуваат дефинирани користи по исполнување на условите. Сметководствената вредност на обврските на Друштвото кои произлегуваат од овие користи за вработените се пресметуваат на крајот на периодот на известување. Состојбата на овие обврски на крајот на периодот на известување го претставува износот на дисконтираните плаќања што ќе се направат во иднина.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.10 Донации

Донациите се признаваат кога постои разумна сигурност дека истите ќе бидат примени и кога Друштвото ќе ги исполни условите поврзани со давањето на донацијата. Донациите кои Друштвото ги има добиено во вид на недвижности, постројки и опрема иницијално се разграничуваат како одложени приходи. Последователно истите се признаваат во Извештајот за финансиска состојба на систематска основа во текот на употребниот период на средството.

Донациите кои ги надоместуваат настанатите трошоци се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка на систематска основа во истите периоди во кои се признати трошоците.

3.11 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект.

АД Мепсо е во сопственост на единствениот акционер на Друштвото, Владата на Република Македонија и претставува поврзана страна на Друштвото.

Други поврзани субјекти на Друштвото се друштвата во кои Друштвото има удел, и тоа:

	<u>% Сопственост</u>
<i>Подружници</i>	
- Фабрика за одржување, обнова и транспорт (ФОРТ) ДООЕЛ Осломеј	100%
- Фабрика за опрема и резервни делови (ФОД) ДООЕЛ Новаци	100%
- ЕЛЕМ Трејд ДООЕЛ Скопје	100%
- ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје	100%
- ЕЛЕМ ТОПЛИФИКАЦИЈА ДООЕЛ Новаци	100%
<i>Заведнички вложувања</i>	50%
- ЕЛМЕ СНАБДУВАЊЕ ДОО Скопје	50%
- ЕЛМЕ ДИСТРИБУЦИЈА ДОО Скопје	50%
- ЕЛМЕ ПРОИЗВОДСТВО ДОО Скопје	50%

3.12 Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има тековна обврска (законска или изведена) како резултат на минати настани, при што постои можност да настане одлив на средства и економски користи за намирување на тие обврски и може да се направи веродостојна проценка на висината на обврската. Трошокот кој се однесува на резервирањето, доколку има, се презентира во добивката или загубата, намален за евентуални надоместоци. Доколку ефектот на временската вредност на парите е материјален, износот на резервирањата се дисконтира со примена на тековна каматна стапка пред оданочување која ги одразува, каде што е соодветно, ризиците специфични за обврската. Кога се применува дисконтирање, порастот во резервирањето поради поминато време се признава како трошок на позајмица.

Неизвесните обврски не се признаваат во финансиските извештаи, но се објавуваат, освен ако можноста за одлив на ресурси кои содржат економски користи е незначителна. Неизвесните средства не се признаваат во финансиските извештаи, но се објавуваат кога е веројатен одлив на економски користи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.13 Усогласување на годишната сметка и финансиските извештаи

Како резултат од различниот начин на презентирање на одредени ставки во годишната сметка и финансиските извештаи на 31 декември 2014, направени се следните усогласувања, односно рекласификации:

	Финансиски извештаи	Годишна сметка	Разлика
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	459,448	459,448	-
Недвижности, постројки и опрема	41,595,003	42,223,949	(628,946)
Вложувања во подружници и заеднички вложувања	609,939	610,950	(1,011)
Финансиски средства расположливи за продажба	1,857	100,906	(99,049)
Долгорочни побарувања	611,681	611,681	-
Останати финансиски средства	12,791	174	12,617
	<u>43,290,719</u>	<u>44,007,108</u>	<u>(716,389)</u>
Тековни средства			
Залихи	2,713,888	2,713,888	-
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3,506,709	14,450,041	(10,943,332)
Однапред платени трошоци	810,315	7,952,702	(7,142,387)
Краткорочни депозити во банки	87,445	228	87,217
Пари и парични еквиваленти	85,458	38,565	46,893
	<u>7,203,815</u>	<u>25,155,424</u>	<u>(17,951,609)</u>
ВКУПНО СРЕДСТВА	<u>50,494,534</u>	<u>69,162,532</u>	<u>(18,667,998)</u>
АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	31,738,878	33,171,117	(1,432,239)
Резерви	1,193,140	1,193,140	-
Останат капитал	1,432,239	-	1,432,239
Задржана добивка	(774,818)	(774,818)	-
	<u>33,589,439</u>	<u>33,589,439</u>	<u>-</u>
Нетековни обврски			
Долгорочни позајмици	10,329,025	10,403,217	(74,192)
Резервирања	854,640	854,640	-
Донации	28,554	-	28,554
	<u>11,212,219</u>	<u>11,257,857</u>	<u>(45,638)</u>
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи и останати обврски	4,297,451	22,994,003	(18,696,552)
Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	1,321,232	-	1,321,232
Краткорочни позајмици	74,193	1,321,233	(1,247,040)
	<u>5,692,876</u>	<u>24,315,236</u>	<u>(18,622,360)</u>
Вкупно обврски	<u>16,905,095</u>	<u>35,573,093</u>	<u>(18,667,998)</u>
ВКУПНО АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ	<u>50,494,534</u>	<u>69,162,532</u>	<u>(18,667,998)</u>
Нето разлика	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

4. КРИТИЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРЕТПОСТАВКИ И КЛУЧНИ ИЗВОРИ НА НЕСИГУРНОСТ ВО ПРОЦЕНКИТЕ

Во примената на сметководствените политики на Друштвото, раководството треба да донесе одредени пресуди, проценки и претпоставки за сметководствената вредност на средствата и обврските кои не се лесно воочливи од другите извори. Проценките и придружните претпоставки се базирани на претходни искуства и други фактори кои се смета дека се релевантни. Реалните резултати можат да се разликуваат од овие проценки.

Подолу се наведени клучните претпоставки што се однесуваат на иднината и други извори на несигурност при вршење на проценките на датумот на извештајот за финансиската состојба, коишто ги зголемуваат ризиците за значајни корекции на сметководствената вредност на средствата и обврските во текот на наредната финансиска година.

Амортизација и депрецијација и применети стапки на амортизација

Пресметувањето на депрецијацијата и амортизацијата, како и депрецијациите и амортизациите се базирани на економскиот животен век на имотот, опремата и нематеријалните средства. Еднаш во годината, Друштвото го прегледува корисниот животен век базиран на тековните проценки.

Исправка на вредноста на побарувањата

Пресметката на исправка на вредноста на спорните побарувања се заснова на проценетите загуби кои потекнуваат од неможноста на купувачите да ги исполнат договорните обврски. Проценката се заснова на анализи на старосната структура на побарувањата, историските отписи, бонитетот на клиентите како и промените во условите за продажба, идентификувани по утврдувањето на соодветноста на исправката на вредноста на сомнителните побарувања. Ова ги вклучува и претпоставките за идното однесување на клиентите и резултирачките идни наплати. Раководството верува дека дополнителна исправка на вредноста, освен за загубите поради обезвреднување кои се веќе прикажани во финансиските извештаи, не е потребна.

Проценките на нето реализационата вредност се засновани на најверодостојните докази кои се достапни во времето кога се вршат проценките за износот по кој се очекува да бидат реализирани залихите. Овие проценки ги земаат во предвид флукуациите на цената или набавната вредност кои директно се однесуваат на настаните кои се случуваат по крајот на периодот до степенот до кој ваквите настани ги потврдуваат условите кои постојат на крајот на периодот. Проценките на нето реализациона вредност ја земаат во предвид и намената за која се чуваат залихите. Реалната нето реализациона вредност на залихите може да биде помала од проценетата и тоа доведува идните трошоци да бидат евидентирани на товар на добивката за периодот.

Објективна вредност

Објективната вредност на финансиските инструменти за кои нема активен пазар, е одредена со примена на соодветни методи на вреднување. Друштвото го применува сопственото професионално расудување во изборот на соодветните методи и претпоставки.

Политика на Друштвото е да ги обелодени информациите за објективната вредност на тие компоненти од средствата и обврските за кои постојат котирани цени и за тие за кои објективната вредност може да биде материјално различна од евидентираната вредност. Во Република Македонија не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на побарувањата, како и на другите финансиски средства и обврски, со оглед на тоа што не постојат објавени пазарни информации. Како резултат на ова објективната вредност не може соодветно и веродостојно да се одреди во отсуство на активен пазар. Раководството ја проценува целосната изложеност на ризици и во случаи кога проценките за објективната вредност на средствата не се реализираат, се признава резервација. Мислење на раководството е дека обелоденетите сметководствени вредности се валидни во однос на тековните услови на пазарот.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	2014	2013
Приходи од продажба на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје	9,798,030	11,375,553
Приходи од продажба на електрична енергија на АД Мелсо	1,169,377	958,417
Приходи од продажба на нокни вишоци	1,002,848	667,421
Приходи од продажба на електрична енергија, топлотна енергија и загреана вода на квалификувани и крајни потрошувачи	<u>340,271</u>	<u>220,169</u>
	<u>12,310,526</u>	<u>13,221,560</u>

6. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	2014	2013
Надоместок на штети од осигурување	28,175	50,827
Приходи од продажба на останати производи и услуги	299,521	394,931
Приходи од учество во добивка од подружници	255,731	84,053
Наплатени пенали	513	279
Ослободување на резервација за користи за вработените	302	4,422
Отпис на краткорочни обврски	7,857	3,041
Приходи од наемнини	1,651	1,477
Приходи од амортизација на донации (Белешка 29)	2,271	2,315
Рефундација на надоместоци за вработените	22,392	37,895
Останато	<u>28,917</u>	<u>47,841</u>
	<u>647,330</u>	<u>627,081</u>

7. АМОРТИЗАЦИЈА

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	2014	2013
Пресметана амортизација за годината	2,363,957	2,249,127
Намалено за трошоци за производство на лигнит	<u>(550,522)</u>	<u>(594,312)</u>
	<u>1,813,435</u>	<u>1,654,815</u>

8. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	2014	2013
Нето плати, персонален данок и надоместоци од плати	3,080,177	3,170,384
Останати задолжителни надоместоци на вработените	229,371	224,992
Резервирања за користи на вработените	<u>32,129</u>	<u>-</u>
	<u>3,341,677</u>	<u>3,395,376</u>
Намалено за трошоци за производство на лигнит	<u>(1,663,983)</u>	<u>(1,749,347)</u>
	<u>1,677,694</u>	<u>1,646,029</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

9. ТРОШОЦИ ЗА ОДРЖУВАЊЕ И ОСИГУРУВАЊЕ

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
Трошоци за одржување	2,839,503	3,268,382
Трошоци за осигурување	186,528	212,309
	<u>3,026,031</u>	<u>3,480,691</u>
Намалено за трошоци за производство на лигнит	<u>(2,564,168)</u>	<u>(3,115,437)</u>
	<u>461,863</u>	<u>365,254</u>

10. СУРОВИНИ И ПОТРОШНИ ДОБРА

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
Набавна вредност на продадена електрична енергија	189,496	88,475
Резервни делови	906,018	797,233
Мазут	907,106	779,273
Природен гас	221,646	305,851
Течно гориво	101,044	110,638
Вода	124,298	112,358
Сировини	131,176	175,114
Потрошок на ситен инвентар	10,632	11,297
Потрошена електрична енергија	13,210	11,728
Трошоци за парно греење	3,346	4,228
Мазива и масла	10,834	11,980
	<u>2,618,806</u>	<u>2,408,175</u>
Намалено за трошоци за производство на лигнит	<u>(842,283)</u>	<u>(698,713)</u>
	<u>1,776,523</u>	<u>1,709,462</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014
11. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШОЦИ

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
Трошоци за договор на дело	176,949	89,697
Системски услуги за обезбедување на резерва за моќност	180,209	186,518
Останати производни услуги	25,786	116,744
Услуги за посредување за продажба на вишоци на електрична енергија	-	18,815
Резервирања за рекултивација на земјиште	94,830	93,064
Дополнително платен данок од добивка по записник од УЈП	-	51,526
Резервирања за судски спорови	71,667	47,389
Спонзорства и донации	99,477	110,990
Придонес за вода	79,590	73,978
Транспортни услуги	44,599	125,562
Комуналии	34,978	30,604
Банкарски провизии	24,077	22,753
Трошоци за пренос на електрична енергија	50,470	10,040
Телефон и поштенски трошоци	9,679	12,565
Репрезентација	7,068	12,941
Трошоци за тековна заштита при работа	11,357	11,194
Членарини	7,283	6,886
Маркетинг	10,318	33,830
Судски трошоци	15,889	9,372
Неотпишана вредност на отуѓени недвижности, постројки и опрема	7,593	4,421
Професионална обука	-	3,491
Кусоци на залихи по попис	4,024	2,042
Даноци и придонеси кои не зависат од резултатот	225	235
Камати за данок по записник од УЈП	-	9,213
Останато	156,847	148,246
	<u>1,112,915</u>	<u>1,232,116</u>
Намалено за трошоци на производство на лигнит	<u>(199,813)</u>	<u>(377,722)</u>
	<u>913,102</u>	<u>854,394</u>

12. ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА И ОТПИС НА ПОБАРУВАЊАТА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА, НЕТО

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
<i>Исправка на вредност:</i>		
- Побарувања од купувачи	604,306	16,547
- Побарувања за камати	8,329	484,188
- Краткорочни депозити во банка	-	3,000
- Финансиски средства расположливи за продажба	-	7,500
- Долгорочни побарувања	440,204	449,180
	<u>1,052,839</u>	<u>960,415</u>
<i>Отпис на побарувања:</i>		
- Побарувања од купувачи	631	2,342
- Побарувања од подружници	-	24,031
	<u>631</u>	<u>26,373</u>
	<u>1,053,470</u>	<u>986,788</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

12. ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА И ОТПИС НА ПОБАРУВАЊАТА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА, НЕТО (продолжение)

Движењето на исправката на вредноста на побарувањата по поединечни средства е прикажана во табелата подолу:

	Во илјади денари							
	Побарувања од купувачи – редовни	Побарувања од купувачи – делбен биланс	Финансиски средства распожжливи за продажба	Краткорочни депозити во банка	Побарувања за камати	Останати побарувања	Долгорочни побарувања – делбен биланс	Вкупно
На 1 јануари 2013	130,968	-	-	-	557,521	8,556	1,549,488	2,246,533
Трошок за годината	16,547	-	7,500	3,000	484,188	-	449,180	960,415
Отпис на обезвреднети ненаплатливи побарувања	(7,100)	-	-	-	-	-	-	(7,100)
Наплатени претходно обезвреднети побарувања	(577)	-	-	-	-	-	-	(577)
На 31 декември 2013	139,838	-	7,500	3,000	1,041,709	8,556	1,998,668	3,199,271
На 1 јануари 2014	139,838	-	7,500	3,000	1,041,709	8,556	1,998,668	3,199,271
Корекција на повеќе обезвреднети побарувања за камати (Белешка 22)	-	-	-	-	(8,329)	-	-	(8,329)
Пренос од одложени приходи (Белешка 30)	-	77,171	-	-	-	-	-	77,171
Трошок за годината	179,103	433,532	-	-	-	-	440,204	1,052,839
Отпис на обезвреднети ненаплатливи побарувања	(631)	-	-	-	-	-	-	(631)
Наплатени претходно обезвреднети побарувања	(11,426)	-	-	-	-	-	-	(11,426)
На 31 декември 2014	306,884	510,703	7,500	3,000	1,033,380	8,556	2,438,872	4,308,895

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

13. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
Приходи од камати	9,570	86,708
Позитивни курсни разлики	40,534	27,618
	<u>50,104</u>	<u>114,326</u>

14. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
Расходи по камати	(294,119)	(177,748)
Камати за задоцнети плаќања	(10,854)	(25,543)
Негативни курсни разлики	(41,277)	(73,994)
	<u>(346,250)</u>	<u>(277,285)</u>

15. ДАНОК НА ДОБИВКА

Усогласувањето на данокот на добивка пресметан на добивката пред оданочување по законска стапка и ефективната даночна стапка за годините што завршуваат на 31 декември 2014 и 2013 е како што следува:

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
Загуба пред оданочување	(855,146)	(66,591)
Данок на добивка по стапка од 10%	-	-
Непризнати расходи за даночни цели	1,311,803	690,278
Непризнати приходи за даночни цели	(4,968)	(30,551)
Дивиденди остварени со учество во капиталот на друг даночен обврзник, остварени со данок на добивка кај исплатувачот	(255,731)	-
Даночна основа	<u>195,958</u>	<u>659,727</u>
Данок на добивка по ефективна даночна стапка од (2.3%) (2013: (99.1%))	<u>19,596</u>	<u>65,973</u>

Согласно измените на данокот на добивка кои се применуваат за фискалните 2009 - 2013 година, остварената добивка, по оданочувањето на извесни трошоци кои не се даночно признати, не се оданочуваше во целост доколку истата не е наменета за исплата на дивиденди и други распределби од добивката, без оглед на тоа дали се во паричен или непаричен облик, кои се оданочуваат во моментот на нивната исплата. За фискалната 2013 година, Друштвото го искористи правото на целосно ослободување од плаќање на данок на добивка врз основа на нераспределената добивка остварена за тековната година. Овој износ е презентираан во категоријата Останато во горенаведената табела.

Пресметувањето и плаќањето на данокот на добивка за фискалната 2014 година, Друштвото го извршува согласно измените во Законот за данокот на добивка, односно 10% на остварената добивка, вклучувајќи го и даночниот ефект на приходи и трошоци кои се неоданочливи или неодбитни при утврдувањето на оданочливата добивка.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

16. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

							Во илјади денари	
	Земјиште	Градежни објекти	Машини и опрема	Алат и инвентар	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно	Нематери- јални средства
Набавна вредност								
На 1 јануари 2013	4,612,434	53,207,384	37,379,417	1,964,602	1,224	6,353,979	103,519,040	1,062,692
Набавки	30,566	255,338	2,160,704	39,273	-	3,373,461	5,859,342	122,308
Трансфери	(50,999)	-	(202,182)	43	-	253,138	-	-
Добиени средства без надоместок (Белешка 17)	-	-	-	23	-	-	23	-
Продажби/расходи	-	(2,408)	(411,347)	(496,518)	-	-	(910,273)	-
Трансфер на средства во поврзаното друштво ЕЛЕМ Турс дооел, Скопје	-	-	-	(1,376)	-	-	(1,376)	-
Трансфер на средства во поврзаното друштво ФОРТ дооел, Осломеј	-	-	-	(928)	-	-	(928)	-
Трансфер во залихи	-	-	-	-	-	(24,761)	(24,761)	-
На 31 декември 2013	4,592,001	53,460,314	38,926,592	1,505,119	1,224	9,955,817	108,441,067	1,185,000
Исправка на вредноста								
На 1 јануари 2013	-	39,959,884	25,791,779	1,596,549	53	-	67,348,265	591,878
Трошок за годината	-	965,796	1,084,361	71,570	-	-	2,121,727	127,400
Продажби/расходи	-	(2,408)	(407,074)	(496,107)	-	-	(905,589)	-
Трансфер на средства во поврзаното друштво ЕЛЕМ Турс дооел, Скопје	-	-	-	(1,376)	-	-	(1,376)	-
Трансфер на средства во поврзаното друштво ФОРТ дооел, Осломеј	-	-	-	(801)	-	-	(801)	-
Трансфери	-	-	35	(61)	26	-	-	-
На 31 декември 2013	-	40,923,272	26,469,101	1,169,774	79	-	68,562,226	719,278
Сметководствена вредност на: 31 декември 2013	4,592,001	12,537,042	12,457,491	335,345	1,145	9,955,817	39,878,841	465,722

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

16. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (продолжение)

	Во илјади денари						
	Земјиште	Градежни објекти	Машини и опрема	Алат и инвентар	Останато	Инвестиции во тек	Нематери- јални средства
Набавна вредност							
На 1 јануари 2014	4,592,001	53,460,314	38,926,592	1,505,119	1,224	9,955,817	108,441,067
Набавки	4,133	1,200	-	28,408	-	3,940,335	3,974,076
Трансфери	14,767	3,659,371	4,756,367	85,485	-	(8,515,990)	-
(Продажби/расходи)	-	(94)	(58,766)	(63,370)	(11)	-	(1,728)
Трансфер на средства во поврзаното друштво ЕЛЕМ Турс дооел, Скопје	-	-	-	(433)	-	-	(433)
На 31 декември 2014	4,610,901	57,120,791	43,624,193	1,555,209	1,213	5,380,162	112,292,469
Исправка на вредноста							
На 1 јануари 2014	-	40,923,272	26,469,101	1,169,774	79	-	68,562,226
Трошок за годината	-	980,448	1,208,832	57,819	-	-	2,247,099
(Продажби/расходи)	-	(94)	(51,679)	(59,996)	-	-	(111,769)
Трансфер на средства во поврзаното друштво ЕЛЕМ Турс дооел, Скопје	-	-	-	(90)	-	-	(90)
На 31 декември 2014	-	41,903,626	27,626,254	1,167,507	79	-	70,697,466
Сметководствена вредност на:							
31 декември 2014	4,610,901	15,217,165	15,997,939	387,702	1,134	5,380,162	41,595,003
							459,448

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

16. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (продолжение)

На 14 декември 2005 година, Владата на Република Македонија го измени Законот за трансформација на ЕСМ, објавувајќи дека земјиштето и градежните објекти на Друштвото кои претходно беа во државна сопственост ќе бидат пренесени во сопственост на Друштвото. Друштвото моментално е во процес на регистрација на дел од градежните објекти што се водат на име на Друштвото кај релевантните катастри, за да може Друштвото да се стекне со сопственост како што е определено со измените во Законот за трансформација.

Друштвото поседува документација за сопственост за целокупното земјиште во износ од 4,610,901 илјади денари (2013: 4,592,001 илјади денари).

Друштвото презема активности за запишување на правото на сопственост врз дел од евидентираната вредност на градежните објекти. За дел од градежните објекти Друштвото поседува само право на користење, а како носител на сопственоста се јавува Република Македонија.

На 31 декември 2014 година, Друштвото нема заложено хипотека врз недвижностите, постројките и опремата.

На 31 декември 2014 и 2013 година инвестициите во тек вклучуваат:

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Градежни работи и набавка на опрема за ХЕЦ „Света Петка“	21,008	5,294,653
Градежни работи и набавка на опрема за ветерен парк „Богданци“	898,173	1,652,751
Санација и модернизација на хидроелектрани	2,099,744	1,388,987
Градежни работи и набавка на опрема за рудник „Подинската јагленова серија“	1,275,361	804,450
Инвестиции за хидроелектрана „Бошков Мост“	202,208	178,083
Реализација на инекциона завеса на брана „Шпиље“	-	128,196
Модернизација на котли во блок 1 во РЕК „Битола“	161,187	-
Модернизација на котли во блок 2 во РЕК „Битола“	-	115,090
Изградба на пат во с. Новаци	143,699	116,471
Изведба на магистрален топловод и набавка на опрема	10,706	106,288
Реновирање на управна зграда	588	70,411
Инвестиции во нова управна зграда	305,463	-
Останати инвестиции	262,025	100,437
	<u>5,380,162</u>	<u>9,955,817</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

17. ВЛОЖУВАЊА ВО ПОДРУЖНИЦИ И ЗАЕДНИЧКИ ВЛОЖУВАЊА

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Набавна вредност на вложувања во подружници и заеднички вложувања	987,138	987,138
Исправка на вредноста на вложувањата	(377,199)	(377,199)
	<u>609,939</u>	<u>609,939</u>

Движењето на исправката на вредноста на вложувањата во подружниците и заедничките вложувања е како што следува:

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 2014	31 декември 2013
На 1 Јануари	377,199	453,002
Отпис на обезвреднето вложување во Крушино 96 дооел Кичево	-	(56,342)
Отпис на обезвреднето вложување во Сепарација доо Кичево	-	(18,569)
Отпис на обезвреднето вложување во РОИ дооел Кичево	-	(892)
	<u>377,199</u>	<u>377,199</u>

	Во илјади денари				
	Вкупни средства	Вкупни обврски	Вкупна главнина	Приходи	Добивка / (загуба) за годината
- Фабрика за одржување, обнова и транспорт (ФОРТ) ДООЕЛ, Кичево	86,014	51,518	34,497	69,088	90
- Фабрика за опрема и резервни делови (ФОД) ДООЕЛ, Битола	349,058	51,094	297,964	418,297	51,476
- ЕЛЕМ Трејд ДООЕЛ, Скопје	55,666	75	55,591	-	(1,003)
- ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје	568,284	140,168	428,116	140,168	(18,891)
- ЕЛМЕ ТОПЛИФИКАЦИЈА ДОО Скопје	258	67	191	-	(304)
- ЕЛМЕ СНАБДУВАЊЕ ДОО Скопје	381	22	359	-	(17)
- ЕЛМЕ ДИСТРИБУЦИЈА ДОО Скопје	381	22	359	-	(17)
- ЕЛМЕ ПРОИЗВОДСТВО ДОО Скопје	376	22	354	-	(20)

Подружницата ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје за годината што завршува на 31 декември 2014 оствари нето загуба во износ од 18,891 илјади денари, и притоа вкупната главнина на подружницата на 31 декември 2014 година е за 53,318 илјади денари помала од нето сметководствената вредност на вложувањето на Друштвото во таа подружница. Согласно тековните активности и одлуките на раководството на Друштвото, наведените финансиски показатели ќе бидат значајно подобри во наредниот период преку инвестиции и зголемување на основната главнина на подружницата (Белешка 22, 23 и 37).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014
17. ВЛОЖУВАЊА ВО ПОДРУЖНИЦИ И ЗАЕДНИЧКИ ВЛОЖУВАЊА (продолжение)

Вложувањата во капиталот на подружниците и заедничките вложувања на ден 31 декември 2014 година во износ од 987,138 илјади денари се однесуваат на 100% вложувања во 5 (пет) друштва кои претставуваат составен дел на Групацијата ЕЛЕМ, како и 3 (три) друштва во заедничка сопственост со АД Мепсо. На 31 декември 2014 година, уделите на Друштвото во наведените друштва се прикажани како што следува:

		Набавна вредност		Во илјади денари		
Основни активности		% Сопственост	31 декември 2014	31 декември 2013	Нето сметководствена вредност	31 декември 2013
Подружници						
- Фабрика за одржување, обнова и транспорт (ФОРТ) ДООЕЛ, Кичево	Производство на алати, шрафови и останати метални резервни делови	100%	12,766	12,766	12,766	12,766
- Фабрика за опрема и резервни делови (ФОД) ДООЕЛ, Битола	Производство на опрема, резервни делови и останати метални производи	100%	83,662	83,662	83,662	83,662
- ЕЛЕМ Трејд ДООЕЛ, Скопје	Трговија со електрична енергија	100%	30,306	30,306	30,306	30,306
- ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје	Хотели и слични објекти за сместување	100%	858,633	858,633	481,434	481,434
- ЕЛМЕ ТОПЛИФИКАЦИЈА ДОО Скопје	Снабдување со пареа и климатизација	100%	1,171	1,171	1,171	1,171
Заеднички вложувања						
- ЕЛМЕ СНАБДУВАЊЕ ДОО Скопје	Снабдување со пареа и климатизација	50%	200	200	200	200
- ЕЛМЕ ДИСТРИБУЦИЈА ДОО Скопје	Снабдување со пареа и климатизација	50%	200	200	200	200
- ЕЛМЕ ПРОИЗВОДСТВО ДОО Скопје	Снабдување со пареа и климатизација	50%	200	200	200	200
			987,138	987,138	609,939	609,939

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

18. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Уни Банка АД Скопје	7,500	7,500
Комерцијална Банка АД Скопје	416	416
Југосуровина	350	350
Стопанска Банка АД Битола	240	240
МЗТ Опрема Скопје	9	9
Фонд за солидарна потрошувачка Белград	5	5
Задолжителни долгорочни вложувања	3	3
Останати долгорочни вложувања	834	834
	<u>9,357</u>	<u>9,357</u>
Исправка на вредноста на финансиските средства расположливи за продажба (Белешка 12)	(7,500)	(7,500)
	<u>1,857</u>	<u>1,857</u>

19. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Побарување од ЕВН Македонија АД Скопје по делбен биланс	2,876,812	2,894,397
Побарување од ЕВН Македонија АД Скопје по непотпишани спогодби со јавни институции	-	176,657
Исправка на вредноста (Белешка 12)	(2,438,872)	(1,998,668)
	<u>437,940</u>	<u>1,072,386</u>
Побарувања од јавни институции по склучени спогодби	<u>173,741</u>	<u>289,188</u>
	<u>611,681</u>	<u>1,361,574</u>

На 31 декември 2014 година износот на побарувањата од ЕВН Македонија АД Скопје од 2,876,812 илјади денари (2013: 2,894,397 илјади денари) се однесува на стари побарувања од купувачи пренесени со делбениот биланс од ЕСМ АД - Скопје на 31 август 2005 година. На 5 декември 2005 година, Друштвото склучи Анекс договор за уредување на меѓусебните односи со ЕВН Македонија АД Скопје со што побарувањата на тој датум во износ од 6,499,400 илјади денари Друштвото требаше да ги наплати преку рефундирање на 50% од тековната наплата на истите побарувања од страна на ЕВН Македонија АД Скопје, меѓутоа на 30 март 2011 година се изврши судско порамнување со што остатокот на овие побарувања на тој датум во износ од 5,578,868 илјади денари, беа регулирани на следниот начин:

- 3,268,271 илјади денари се наплатуваат на континуирана основа преку рефундирање на 50% од наплатата на старите побарувања на ЕВН Македонија АД Скопје и притоа нивната нето сметководствена вредност на 31 декември 2014 година изнесува 437,940 илјади денари (Белешка 37).
- 1,198,447 илјади денари побарувања од јавни институции за испорачана електрична енергија од ЕВН Македонија АД Скопје му беа преотстапени на Друштвото, со што во текот на 2011 година Друштвото потпиша спогодби со наведените јавни институции за наплата на овие побарувања во најголем дел во рок од 5 до 10 години. Нето сметководствена вредност на овие побарувања на 31 декември 2014 година изнесува 485,840 илјади денари, од кои 173,741 илјади денари претставуваат долгорочен дел, додека 312,099 илјади денари се тековен дел (Белешка 22); и
- 1,112,150 илјади денари беа избришани од сметководствената евиденција на Друштвото во 2011 година.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

20. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Долгорочни позајмици		
- Станбени кредити на вработените	12,791	13,471
Вкупно долгорочни позајмици	12,791	13,471
Краткорочни позајмици		
- Заеми одобрени на друштва	245,708	246,255
Намалено за: загуба поради обезвреднување	(245,708)	(246,255)
Вкупно краткорочни позајмици, нето	-	-
	12,791	13,471

21. ЗАЛИХИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Резервни делови	2,394,120	2,442,670
Исправка на вредноста на резервните делови	(294,927)	(303,179)
	2,099,193	2,139,491
Сировини и потрошни добра	380,785	380,346
Лигнит	220,951	262,157
Останато	12,959	15,702
	2,713,888	2,797,696

На 31 декември 2014 година, Друштвото не изврши детални анализи со кои би ги потвредило квалитативните карактеристики на залихите со цел утврдување на нефункционалните залихи. Дополнително, Друштвото нема извршено детални анализи за утврдување на стратешките резервни делови, кои можат да се користат само со одредени ставки на недвижностите, постројките и опремата и за кои се очекува дека ќе се користат подолго од еден пресметковен период.

Движењето на исправката на вредноста на залихите е прикажана подолу:

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
На 1 јануари	(303,179)	(312,264)
Кусоци по попис (Белешка 11)	(4,024)	(2,042)
Искористени резервни делови	12,276	11,127
	(294,927)	(303,179)

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

22. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Побарувања од купувачи - редовни		
Побарувања од купувачи во земјата	3,134,156	3,173,567
Побарувања од купувачи од странство	4,238	4,311
	3,138,394	3,177,878
Намалено за: загуби поради обезвреднување (Белешка 12)	(306,884)	(139,838)
	2,831,510	3,038,040
Побарувања од купувачи – делбен биланс		
Тековен дел на побарувања од јавни институции по склучени спогодби	749,275	698,003
Побарување од ЕВН Македонија АД Скопје по непотпишани спогодби со јавни институции	73,527	-
	822,802	698,003
Намалено за: загуби поради обезвреднување (Белешка 12)	(510,703)	-
	312,099	698,003
Побарувања од купувачи - вкупно	3,961,196	3,875,881
Намалено за: загуби поради обезвреднување	(817,587)	(139,838)
	3,143,609	3,736,043
Останати побарувања		
Побарувања од подружници	114,603	100,630
Намалено за: загуби поради обезвреднување	-	-
	114,603	100,630
Побарувања за камати	1,117,782	1,115,286
Намалено за: загуби поради обезвреднување (Белешка 12)	(1,033,380)	(1,041,709)
	84,402	73,577
Побарувања врз основа на кредит од ИБРД	78,933	108,621
Неусогласени побарувања од интерни односи (трансакции меѓу организационите единици)	-	20,871
Побарувања врз основа на позајмици дадени на други домашни правни лица	48,560	8,784
Побарувања од вработени	3,239	7,827
Побарувања од осигурителни компании	-	24,331
Побарувања за данок на додадена вредност	-	151,757
Побарувања за претплатен данок на добивка	41,919	36,601
	172,651	358,792
Намалено за: загуби поради обезвреднување (Белешка 12)	(8,556)	(8,556)
	164,095	350,236
	3,506,709	4,260,486

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

22. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (продолжение)

Најголемиот дел од побарувањата од купувачи во земјата го сочинуваат побарувањата од ЕВН Македонија АД Скопје со нето сметководствена вредност од 2,300,350 илјади денари (2013: 2,436,697 илјади денари) и АД Мепсо со нето сметководствена вредност од 154,210 илјади денари (2013: 130,271 илјади денари).

Тековниот дел на побарувањата од јавни институции по склучени спогодби со нето сметководствена вредност од 312,099 илјади денари му беа преотстапени на Друштвото, согласно судското порамнување на 30 март 2011 година. (Белешка 19)

Побарувањата од подружници во износ од 114,603 илјади денари (2013: 100,630 илјади денари) вклучуваат побарувања по дадени бескаматни позајмици на подружницата ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје во износ од 46,589 илјади денари (Белешка 37).

Побарувањата од камати во износ од 1,117,782 илјади денари (2013: 1,115,286 илјади денари), намалени за исправката на вредност за сомнителни и спорни побарувања во износ од 1,033,380 (2013: 1,041,709 илјади денари) во најголем дел се однесуваат на побарувањата за камати од АД Мепсо во износ од 1,033,380 илјади денари (2013: 1,033,380 илјади денари), кои се целосно обезвреднети во 2014 година. Нето сметководствената вредност во износ од 84,402 илјади денари вклучува побарување за камати од разни потрошувачи на електрична енергија (2013: 73,577 илјади денари кој вклучува негативен износ од 8,329 илјади денари за кој во 2014 година Друштвото изврши корекција преку акумулираната загуба без да направи корекција на споредбените податоци за 2013 година).

Побарувањата врз основа на кредитот од ИБРД во износ од 78,933 илјади денари (2013: 108,621 илјади денари) се однесуваат на побарувања по делот од долгорочниот заем одобрен од ИБРД (Белешка 27), којшто согласно Договорите за регулирање на обврските за отплата на заемот од ИБРД, склучени на ден 13 декември 2005 година, се отплатуваат во целост од страна на Друштвото. Согласно гореспоменатите Договори, делот во износ од 9.24% и 10.78% од заемот одобрен од ИБРД, Друштвото последователно ги наплатува од страна на ЕВН Македонија АД Скопје и АД Мепсо, соодветно.

Побарувањата врз основа на позајмици дадени на други домашни правни лица во износ од 48,560 илјади денари (2013: 8,784 илјади денари) вклучуваат наменски бескаматна позајмица за откуп на тутун одобрена на Тутунски Комбинат ДООЕЛ Прилеп во износ од 40,000 илјади денари и која доспева на 31 март 2015 година, како и позајмици одобрени на ГА-МА ЈП во износ од 6,500 илјади денари и ЈП за просторни и урбанистички планови, Скопје во износ од 2,056 илјади денари, кои се наследени со делбениот биланс на ЕСМ АД – Скопје и се целосно обезвреднети.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

23. ОДНАПРЕД ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Аванси дадени на добавувачи	676,326	186,616
Пресметани камати по кредити	121,569	145,577
Однапред платени трошоци	12,420	780,095
	<u>810,315</u>	<u>1,112,288</u>

На 31 декември 2014 година, авансите дадени на добавувачи во износ од 676,326 илјади денари (2013: 186,616 илјади денари), вклучуваат износ од 361,707 илјади денари кои се однесуваат на аванс даден на BABCOCK BORSIG, Германија за модернизација на котли во РЕК Битола, износ од 96,952 илјади денари кои се однесуваат на аванс даден на STRABAG AG за изградба на новата управна зграда на Друштвото, износ од 86,855 илјади денари кои се однесуваат на аванс даден на добавувачот Laitner S.P.A за изградба на жичара на Попова Шапка, вклучувајќи градежен дел и опрема чија вкупна набавна вредност во наредниот период ќе биде трансферирана како непаричен влог во основната главнина на подружницата ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје, како и останати аванси дадени на разни добавувачи во износ од 130,812 илјади денари.

24. КРАТКОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Банка	Одобрен износ во оригинална валута	Рок доспевање	Каматна стапка	2014 во илјади денари	2013 во илјади денари
Стопанска Банка АД Скопје, наследено со делбен биланс	3,000,000 МКД	/	/	3,000	3,000
Стопанска Банка АД Скопје	68,486,561 МКД	28.01.2016	1.90%	68,487	-
Стопанска Банка АД Скопје	15,000,000 МКД	09.02.2015	3.10%	15,000	-
Стопанска Банка АД Скопје	2,997,000 МКД	15.07.2015	1.50%	2,997	-
Стопанска Банка АД Скопје	961,110 МКД	09.02.2015	2.40%	961	-
Стопанска Банка АД Скопје	15,000,000 МКД	07.02.2014	4.25%	-	15,000
Стопанска Банка АД Скопје	65,000 ЕУР	17.02.2014	1.60%	-	4,211
Стопанска Банка АД Скопје	960,000 МКД	31.01.2014	4.25%	-	960
				<u>90,445</u>	<u>23,171</u>
Исправка на вредноста (Белешка 12)				<u>(3,000)</u>	<u>(3,000)</u>
				<u>87,445</u>	<u>20,171</u>

25. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Парични средства во банки:		
- во денари	35,338	86,069
- во странски валути	49,997	10,913
Парични средства во благајна	123	86
	<u>85,458</u>	<u>97,068</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

26. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

а. Акционерски капитал

Акционерскиот капитал на Друштвото изнесува 31,738,878 илјади денари и е поделен на 31,738,878 обични акции, со номинална вредност од 1,000 денари по акција. На 31 декември 2014 и 2013 година структурата на основната главнина на Друштвото според Извештајот на Централниот Депозитар за хартии од вредност е следна:

	% структура		Во илјади денари	
	2014	2013	2014	2013
Влада на Република Македонија	100%	100%	31,738,878	31,738,878
	100%	100%	31,738,878	31,738,878

б. Ревалоризациони резерви

Во согласност со македонската сметководствена регулатива од поранешни години, ревалоризацијата на недвижностите, постројките и опремата се пресметувала врз основа на објавени индекси на цени на индустриски производи. Со овие коефициенти се влијаело врз зголемувањето на евидентираните салда на недвижностите, постројките и опремата, а ефектот од истите влијаел врз создавањето на ревалоризационите резерви.

в. Задолжителна резерва

Во согласност со локалната законска регулатива, Друштвото е обврзано секоја година да издвојува задолжителна резерва, која се формира по пат на зафаќање на 5% од нето добивката. Издвојувањето се врши додека резервата не достигне износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина. До достигнување на законскиот минимум оваа резерва може да се користи само за покривање на загуба, а кога ќе го надмине предвидениот минимум вишокот може да се користи за исплата на дивиденди.

г. Останат капитал

Друштвото има посебна резерва која може да се користи за покривање на загуби и други намени и тоа: осигурување од ризик на вработените, пензонирање и исплата на испратнини над утврдениот износ, добротворни цели; смрт на работник или член на семејството; потешки последици од елементарни непогоди, подолго боледување и тежок инвалидитет или потешки болести, погребални трошоци, стручно усовршување и спонзорство. Начинот на создавање, вложување, организација и употреба, висината на средствата, како и планот и програмата на користење на посебната резерва ги утврдува Собранието на акционерите на Друштвото со посебен акт.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

27. ДОЛГОРОЧНИ ПОЗАЈМИЦИ

Изведувач/Позајмувач	Одобрен износ во ЕУР	Услови на отплата	Година на доспевање	Каматна стапка	2014 во илјади денари	2013 во илјади денари
DEPFA Investment Bank Limited	41,037,621	25 еднакви полугодишни рати	14.10.2021	Еурибор +2.75%	1,412,668	1,615,198
Светска Банка - МБОР	31,444,451	30 полугодишни рати	15.02.2017	Либор +0.5%	394,423	542,561
Стопанска Банка АД, Скопје	29,018,707	44 еднакви месечни рати	10.06.2024	Еурибор +4.75%	1,592,927	1,761,461
KfW Frankfurt	16,006,140	20 еднакви полугодишни рати	06.01.2019	5.01%	360,124	465,347
KfW, Frankfurt	32,900,000	19 еднакви полугодишни рати	30.06.2023	3.30%	1,809,889	1,854,354
KfW, Frankfurt	27,100,000	20 еднакви полугодишни рати	30.12.2025	Еурибор - 0.3%	1,670,848	1,305,507
KfW, Frankfurt	15,000,000	19 еднакви полугодишни рати	30.12.2025	2.50%	895,825	-
Deutsche Bank Aktiengesellschaft, Frankfurt	16,000,000	18 еднакви полугодишни рати	20.06.2026	Еурибор +1.5%	3,394,958	3,622,777
Обврски за камата					118,595	158,518
					11,650,257	11,325,723
Намалено за тековна доспеаност					(1,321,232)	(1,336,713)
					10,329,025	9,989,010

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

27. ДОЛГОРОЧНИ ПОЗАЈМИЦИ (продолжение)

Во врска со овие позајмици, основачот - Владата на Република Македонија има дадено гаранција за исполнување на обврските за сметка на Друштвото. Значајните ковенанти на договорите за позајмици во најголем дел се однесуваат на барања за редовно известување до заимодавателите, начин на водење на сметководствената евиденција, како и исполнување на одредени коефициенти.

Од Договорот за кредит склучен со Светска банка - МБОР, произлегува обврска за последователно признавање на недвижностите, постројките и опремата по ревалоризирана вредност во согласност со МСС 16, којашто Друштвото ја нема исполнето на ден 31 декември 2014 година. Исто така, согласно истиот договор, Друштвото се има обврзано износот на побарувањата од купувачи на датумот на известување да не надмине 18% (проценти) од износот на вкупните оперативни приходи во периодот на известување. На 31 декември 2014 година Друштвото не беше во согласност со овој показател, којшто изнесува 28.98% (2013: 37.25%). Бидејќи сите средства од кредитот се веќе повлечени, во договорот за кредит не се предвидени други рестриктивни мерки во случај на неисполнување на овие ковенанти.

28. РЕЗЕРВИРАЊА

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Резервирања за користи за вработени	293,643	278,861
Резервирања за рекултивација на деградирано земјиште	388,330	293,500
Резервирања за потенцијални загуби по основ на судски спорови	172,667	101,000
	<u>854,640</u>	<u>673,361</u>

Резервирањата за користи на вработените на 31 декември 2014 во износ до 293,643 илјади денари (2013: 278,861 илјади денари) се однесуваат на обврски при пензионирање на вработените кои се евидентираат по сегашна вредност на очекуваните идни исплати на вработените по основ пензионирање. Сегашната вредност на очекуваните идни исплати на вработените во 2014 година е утврдена од страна на овластен актуар.

Резервирањата за рекултивација на деградирано земјиште на 31 декември 2014 година во износ од 388,330 илјади денари (2013: 293,500 илјади денари) се однесуваат на проценка на Раководството за обновувањето на земјиштето оштетено за време на рударските операции за што ќе биде потребна инвестиција, во минимален износ од 27,922,160 евра (1,717,213 илјади денари) и временски период од 15 години. Во текот на 2014 година, Друштвото врз основа на проценката од Раководството, изврши дополнителни резервирања за рекултивација и ревитализација на деградирано земјиште во износ од 94,830 илјади денари (2013: 93,064 илјади денари) (Белешка 11).

На 31 декември 2014 година, Друштвото изврши резервирања за потенцијални загуби по основ на судски спорови во износ од 172,667 илјади денари (2013: 101,000 илјади Денари), признавајќи дополнителен трошок за годината во износ од 71,667 илјади денари (2013: 47,389 илјади денари) (Белешка 11).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

29. ДОНАЦИИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
На 1 јануари	30,848	33,426
Приходи од амортизација на донации (Белешка 6)	(2,271)	(2,315)
Примени донирани средства	(23)	(263)
На 31 декември	28,554	30,848

30. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Добавувачи:		
Домашни	3,194,692	2,920,544
Странски	85,124	73,671
	3,279,816	2,994,215
Останати обврски:		
Обврски кон подружници	215,959	451,042
Обврски за плати	156,190	162,736
Обврски за ДДВ	56,423	-
Обврски за придонеси и даноци на плати	88,022	91,353
Останати обврски кон вработените	62,851	67,600
Обврски за камата	26,252	26,355
Обврски по договори за лизинг	-	194
Обврски по основ на колективен договор	1,329	5
Останато	34,972	32,164
	641,998	831,449
Однапред пресметани трошоци:		
Пресметани анuitети по кредит од ИБРД	24,923	191
Однапред пресметани трошоци за отворени акредитиви за набавка на опрема	347,999	130,009
Останато	2,715	40,129
	375,637	170,329
Одложени приходи по основ на преземени побарувања (Белешка 12)	-	77,171
	4,297,451	4,073,164

31. КРАТКОРОЧНА ПОЗАЈМИЦА

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Светска Банка - МБОР, авансен кредит 3,000,000 УСД со доспевање на 06.04.2015, каматна стапка Либор+0.6%	74,193	62,803
	74,193	62,803

Краткорочната позајмица во износ од 74,193 илјади денари (2013: 62,803 илјади денари) е обезбедена со гаранција од Владата на Република Македонија. Договорот за гаранција е склучен на 7 април 2011 година и притоа Владата на Република Македонија, преку Министерството за финансии, безусловно се обврзува дека ќе обезбеди средства за сите обврски на Друштвото, согласно договорот за кредит, доколку Друштвото не ги исполни истите.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

32. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

32.1 Управување со ризикот на капиталот

Друштвото управува со капиталот како би се обезбедило дека ќе биде во состојба да продолжи да работи според принципот на континуитет и во исто време да го максимизира приносот на сопствениците преку оптимизацијата на односот помеѓу обврските и капиталот.

Структурата на капиталот на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат кредитите обелоденети во Белешка 27 и 31, пари и парични еквиваленти во Белешка 25 и главнина, која се состои од уплатен капитал, ревалоризациони резерви, останати резерви и акумулирана добивка како што е обелоденето во Белешка 26.

32.1.1 Показател на задолженост

Раководството ја анализира структурата на капиталот на годишна основа. Како дел од оваа анализа, раководството го зема во предвид трошокот на капиталот и ризиците поврзани со секоја одделна класа на капиталот.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следува:

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	2014	2013
Каматоносни кредити и позајмици	11,605,855	11,230,008
Обврски за камати по позајмици	118,595	158,518
Пари и парични еквиваленти	(85,458)	(97,068)
Нето обврски	11,638,992	11,291,458
Акционерска главнина	33,589,439	34,453,214
	34.65%	32.77%

32.2 Категории на финансиски инструменти

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	2014	2013
Финансиски средства		
Вложувања во подружници и заеднички вложувања	609,939	609,939
Финансиски средства расположливи за продажба	1,857	1,857
Долгорочни побарувања	611,681	1,361,574
Останати финансиски средства	12,791	13,471
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3,461,551	4,019,099
Краткорочни депозити во банки	87,445	20,171
Пари и парични еквиваленти	85,458	97,068
	4,870,722	6,123,179
Финансиски обврски		
Обврски кон добавувачи и останати обврски	3,546,950	3,471,997
Обврски по основ на кредити	11,724,450	11,388,526
	15,271,400	14,860,523

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

32. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

32.3 Цели на управување со финансиските ризици

Финансиските ризици го вклучуваат пазарниот ризик (девизен ризик и каматен ризик), кредитен ризик и ликвидносен ризик. Финансиските ризици се следат на времена основа и се избегнуваат првенствено преку намалувањето на изложеноста на Друштвото на овие ризици. Друштвото не користи било какви специјални финансиски инструменти за да ги избегне овие ризици затоа што ваквите инструменти не се во широка употреба во Република Македонија.

32.4 Пазарен ризик

Во спроведувањето на своето работење Друштвото е изложено првенствено на финансиските ризици од промена на курсот на странските валути и промена на каматните стапки (види подолу).

Изложеноста на пазарниот ризик се следи преку анализата на сензитивноста. Немаше промена во изложеноста на Друштвото на пазарните ризици или начинот на кој Друштвото управува или го мери ризикот.

32.5 Управување со девизниот ризик

Друштвото е изложено на девизен ризик првенствено од парите и паричните еквиваленти, побарувањата од купувачи и обврските кон добавувачи во странство, како и каматносните позајмици и кредити. Промена на дефинираниот девизен курс се врши единствено доколку дојде до значајна промена на девизниот курс на слободниот пазар. Друштвото не употребува посебни финансиски инструменти за намалување на овој ризик бидејќи таквите инструменти не се во широка употреба во Република Македонија. Според тоа, Друштвото е изложено на потенцијален ризик од можните флукуации на курсевите на странските валути.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во странски валути е како што следи:

	СРЕДСТВА		Во илјади денари ОБВРСКИ	
	31 декември 2014	31 декември 2013	31 декември 2014	31 декември 2013
ЕУР	131,083	423,913	11,732,388	11,399,394
УСД	2,085	3,019	77,186	62,803
	<u>133,168</u>	<u>426,932</u>	<u>11,809,574</u>	<u>11,462,197</u>

32.5.1 Анализа на сензитивноста на странски валути

Друштвото е изложено на еврото и американскиот долар. Следната табела детално ја прикажува осетливоста на 10% зголемување и намалување на вредноста на денарот во споредба со овие валути. Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 10%. Негативниот износ подолу означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали својата вредност во однос на странските валути за 10%. За зголемување на вредноста на денарот во однос на странските валути за 10%, ефектот врз добивката или останатиот капитал би бил еднаков, но со обратен предзнак, а износите прикажани подолу би биле позитивни.

	Во илјади денари	
	31 декември 2014	31 декември 2013
Загуба	(1,167,641)	(1,103,527)

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

32. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

32.6 Управување со каматниот ризик

Изложеноста на ризик од каматни стапки ја вклучува веројатноста дека вредноста на заемите на Друштвото ќе флукутираат поради промените на пазарните каматни стапки. На 31 декември 2014, вкупните каматносни кредити на Друштвото претставуваат повеќе од половина од вкупните обврски на Друштвото. Во отсуство на активен пазар Друштвото не користи финансиски хеџинг инструменти за намалување на изложеноста на влијанието од каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски на крајот на годината е како што следи:

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	2014	2013
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
- Вложувања во подружници	609,939	609,939
- Финансиски средства расположливи за продажба	1,857	1,857
- Долгорочни побарувања	611,681	1,361,574
- Останати финансиски средства	12,791	13,471
- Побарувања од купувачи и останати побарувања	3,461,551	4,019,099
- Пари и парични еквиваленти	123	86
	<u>4,697,942</u>	<u>6,006,026</u>
<i>Со променлива каматна стапка:</i>		
- Краткорочни депозити во банки	87,445	20,171
- Пари и парични еквиваленти	85,335	96,982
	<u>172,780</u>	<u>117,153</u>
	<u>4,870,722</u>	<u>6,123,179</u>
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
- Обврски кон добавувачи и останати обврски	3,546,950	3,471,997
- Обврски за камати	118,595	158,518
	<u>3,665,545</u>	<u>3,630,515</u>
<i>Со фиксна каматна стапка:</i>		
- Каматносни позајмици и кредити	<u>3,065,838</u>	<u>2,319,701</u>
<i>Со променлива каматна стапка:</i>		
- Каматносни позајмици и кредити	<u>8,540,017</u>	<u>8,910,307</u>
	<u>15,271,400</u>	<u>14,860,523</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

32. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

32.6 Управување со каматниот ризик (продолжение)

32.6.1 Анализа на сензитивноста на каматни стапки

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на крајот на периодот на известување. За финансиските инструменти со варијабилни каматни стапки, анализата е изготвена под претпоставка дека износите на крајот на годината биле непроменети во текот на целата година. При приготвувањето на анализата на сензитивноста на промените на каматните стапки, користено е зголемување или намалување на каматните стапки за 2 процентни поени, што претставува разумна процена на раководството за можните промени на каматните стапки.

Доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2 процентни поени, а сите други варијабилни непроменети, загубата на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2014 би била поголема, односно помала, за 167,345 илјади денари (2013: 175,863 илјади денари). Осетливоста на Друштвото на промена на каматните стапки е намалена во 2014 во однос на 2013 како резултат на намалувањето на каматноносните позајмици и кредити деноминирани во странски валути, како и на зголемувањето на депозитите во банки.

32.7 Управување со кредитниот ризик

Кредитниот ризик се однесува на ризикот да другата страна не ги исполни своите договорни обврски, што ќе резултира со финансиски загуби за Друштвото. Кредитниот ризик на Друштвото е значајно концентриран на два купувачи и тоа АД Мепсо и ЕВН Македонија АД Скопје. Побарувањата на Друштвото не се обезбедени со било какви меници, гаранции или друг вид на колатерал.

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2014 година е како што следува:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Во илјади денари Нето изложеност
Недоспеани побарувања	1,530,674	-	1,530,674
Доспеани, но неисправени побарувања	1,930,877	-	1,930,877
Доспеани и исправени побарувања	1,859,523	(1,859,523)	-
	<u>5,321,074</u>	<u>(1,859,523)</u>	<u>3,461,551</u>

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2013 година е како што следува:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Во илјади денари Нето изложеност
Недоспеани побарувања	2,580,094	-	2,580,094
Доспеани, но неисправени побарувања	1,439,005	-	1,439,005
Доспеани и исправени побарувања	1,190,103	(1,190,103)	-
	<u>5,209,202</u>	<u>(1,190,103)</u>	<u>4,019,099</u>

32.7.1 Недоспеани побарувања

Недоспеаните побарувања во износ од 1,530,674 илјади денари (2013: 2,580,094 илјади денари), во целост се однесуваат на фактурираната електрична енергија, загреана вода и пареа за месец декември, која што достасува за наплата во јануари 2015 година.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

32. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

32.7 Управување со кредитниот ризик (продолжение)

32.7.2 Доспеани, но неисправени побарувања

Старосната структура на доспеаните, но неисправените побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2014 и 2013 е како што следува:

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2014	2013
од 31 до 90 дена	1,210,546	47,481
од 91 до 180 дена	32,947	14,241
од 181 до 365 дена	119,424	3,414
над 365 дена	567,960	1,373,869
	<u>1,930,877</u>	<u>1,439,005</u>

32.8 Управување со ликвидносниот ризик

32.8.1 Табели за ликвидносен и каматносен ризик

Следните табели детално ја прикажуваат преостаната договорна доспеаност на финансиските обврски. Табелите се изготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

	Просечна пондер. ефектив. каматна стапка	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1-5 години	Во илјади денари 31 декември 2014 Над 5 години	Вкупно
Некаматносни	0%	3,665,545	-	-	-	-	3,665,545
Со фиксна каматна стапка	3.08%	-	-	392,452	2,164,120	1,062,694	3,619,266
Со променлива каматна стапка	3.06%	-	177,013	714,027	4,013,968	3,507,553	8,412,561
		<u>3,665,545</u>	<u>177,013</u>	<u>1,106,479</u>	<u>6,178,088</u>	<u>4,570,247</u>	<u>15,697,372</u>

	Просечна пондер. ефектив. каматна стапка	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1-5 години	Во илјади денари 31 декември 2013 Над 5 години	Вкупно
Некаматносни	0%	3,630,515	-	-	-	-	3,630,515
Со фиксна каматна стапка	3.08%	-	-	353,525	1,568,962	767,697	2,690,184
Со променлива каматна стапка	3.06%	-	175,088	712,894	4,003,748	4,408,814	9,300,544
		<u>3,630,515</u>	<u>175,088</u>	<u>1,066,419</u>	<u>5,572,710</u>	<u>5,176,511</u>	<u>15,621,243</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

32. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

32.9 Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски е одредена на следниот начин:

- објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски со стандардни услови, со кои се тргува на активните ликвидни пазари, се одредува врз основа на котираните пазарни цени;
- објективната вредност на останатите финансиски средства и обврски (со исклучок на деривативните инструменти) се одредува во согласност со општо прифатените модели на вреднување кои се базираат на анализа на готовинските текови, со користење на цени од објавените тековни пазарни трансакции и понудени цени од дилерите за слични инструменти.

32.9.1 Сметководствена вредност во споредба со објективната вредност

Следната табела ја прикажува сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски во однос на нивната објективна вредност на 31 декември 2014 и 2013 година:

	31 декември 2014		Во илјади денари 31 декември 2013	
	Сметковод. вредност	Објективна вредност	Сметковод. вредност	Објективна вредност
Финансиски средства				
Вложувања во подружници	609,939	609,939	609,939	609,939
Финансиски средства расположливи за продажба	1,857	1,857	1,857	1,857
Долгорочни побарувања	611,681	611,681	1,361,574	1,361,574
Останати финансиски средства	12,791	12,791	13,471	13,471
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3,461,551	3,461,551	4,019,099	4,019,099
Краткорочни депозити во банки	87,445	87,445	20,171	20,171
Пари и парични еквиваленти	85,458	85,458	97,068	97,068
	<u>4,870,722</u>	<u>4,870,722</u>	<u>6,123,179</u>	<u>6,123,179</u>
Финансиски обврски				
Обврски кон добавувачи и останати обврски	3,546,950	3,546,950	3,471,997	3,471,997
Обврски врз основа на кредити	<u>11,724,450</u>	<u>11,724,450</u>	<u>11,388,526</u>	<u>11,388,526</u>
	<u>15,271,400</u>	<u>15,271,400</u>	<u>14,860,523</u>	<u>14,860,523</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

32. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

32.9 Објективна вредност на финансиските инструменти (продолжение)

32.9.2 Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски, со исклучок на останатите финансиски средства, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции.

За вложувањата во котираните банки, Друштвото ја користеше пондерираната пазарна цена на последниот ден на тргувањето во годината, додека за вложувањата во зависните друштва е користена нивната вредност утврдена со последната проценка.

Земајќи ја предвид краткорочноста на побарувањата и обврските не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

33. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

а. Судски спорови

Друштвото е тужена страна во неколку судски спорови кои произлегуваат од неговото работење.

Со состојба на 31 декември 2014, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат вкупно 1,361,326 илјади денари (2013: 1,234,286 илјади денари). На датумот на овие финансиски извештаи, Друштвото евидентираше резервирања од потенцијални загуби врз основа на судски спорови во износ од 172,667 илјади денари (2013: 101,000 илјади денари) (Белешка 28). За останатиот дел од потенцијалните обврски на Друштвото на 31 декември 2014 година во висина од 1,188,659 (2013: 1,133,286 илјади денари) не е евидентирано било какво резервирање на денот на известување бидејќи Раководството на Друштвото смета дека истите нема да резултираат во материјално значајни обврски и одлив на средства.

Вредноста на судските спорови во кои Друштвото е во функција на тужител изнесуваат 3,512,950 илјади денари (2013: 2,060,837 илјади денари), од кои 2,043,626 илјади денари (2013: 1,349,616 илјади денари) се однесуваат на три судски спорови со АД Мепсо.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2014

33. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

б. Обврски за заштита на животната средина

Согласно локалната регулатива друштвата кои се занимаваат со ископување на минерали се обврзани да го обноват земјиштето на кое се врши ископувањето. Друштвото подготви елаборати врз основа на кои проценетите трошоци за обновување на земјиштето, како и евидентираниите резервациите по рудници се прикажани во табелата подолу:

	Година на иницијална резервација	Проценет период на експлоатација	Преостанат период на експлоатација	Проценети трошоци		Резервација на 31 декември 2014		Преостанат износ за резервирање	
				Во евра	Во илјади денари	Во евра	Во илјади денари	Во евра	Во илјади денари
Рудници РЕК Битола	2011	15 години	11 години	19,654,127	1,208,363	5,153,217	316,827	14,500,910	891,536
Површински коп			15 години од						
„Подинска јагленова	Сеуште не се		почеток на						
серија“, РЕК Битола	експлоатира	15 години	експлоатација	7,105,038	436,828	-	-	7,105,038	436,828
Рудници РЕК Осломеј	2010	5 години	-	1,162,995	71,503	1,162,995	71,503	-	-
				<u>27,922,160</u>	<u>1,716,694</u>	<u>6,316,212</u>	<u>388,330</u>	<u>21,605,948</u>	<u>1,328,364</u>

в. Трошоци во врска со преносот на сопственоста на имотот и земјиштето

На 14 декември 2005 година, Владата на Република Македонија го измени законот за трансформација на ЕСМ АД - Скопје, објавувајќи дека земјиштето и градежните објекти на Друштвото кои претходно беа во државна сопственост ќе бидат пренесени во сопственост на Друштвото. Друштвото започна процес на регистрација на градежните објекти што се водат на име на Друштвото кај релевантните катастри, за да може ЕЛЕМ да се стекне со сопственост како што е определено со измените во Законот за трансформација. Друштвото нема предвидено во книгите било какви провизии и трошоци во врска со преносот на сопственоста на градежните објекти и Раководството не е во состојба да обезбеди проценка на надоместоците што треба да ги плати во врска со овој пренос на сопственоста, или неевидентираниот обврска во однос на кумулативниот износ на надоместоците што треба да ги плати.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

34. ОБЕЛОДЕНУВАЊА ЗА ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото остварува трансакции со поврзаните субјекти во нормалниот тек на работење.

Меѓусебните трансакции за годината што завршува на 31 декември 2014 се следниве:

	Учество во капитал	Исправ- ка на вред- ност	Нето учество во капита- лот	Побару- вања	Обврски	Приходи	Трошоци
ФОД ДООЕЛ – Новаци, АД							
ЕЛЕМ – Скопје	83,662	-	83,662	5,653	170,864	2,000	591,509
ФОРТ ДООЕЛ – Осломеј,							
АД ЕЛЕМ – Скопје	12,766	-	12,766	30,419	7,034	3,118	74,182
ЕЛЕМ ТРЕЈД ДООЕЛ –							
Скопје	30,306	-	30,306	-	35,873	-	-
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ							
Скопје	858,633	377,199	481,434	77,612	2,188	130	31,541
ЕЛМЕ ТОПЛИФИКАЦИЈА							
ДОО Скопје	1,171	-	1,171	919	-	-	299
ЕЛМЕ СНАБДУВАЊЕ							
ДОО Скопје	200	-	200	-	-	-	-
ЕЛМЕ ДИСТРИБУЦИЈА							
ДОО Скопје	200	-	200	-	-	-	-
ЕЛМЕ ПРОИЗВОДСТВО							
ДОО Скопје	200	-	200	-	-	-	-
АД Мелсо	-	-	-	1,187,590	165,808	1,169,377	349,982
Надоместоци за клучното							
раководство	-	-	-	-	-	-	13,057
	<u>987,138</u>	<u>377,199</u>	<u>609,939</u>	<u>1,998,193</u>	<u>381,767</u>	<u>1,174,625</u>	<u>1,034,456</u>

Меѓусебните трансакции за годината што завршува на 31 декември 2013 се следниве:

	Учество во капитал	Исправ- ка на вред- ност	Нето учество во капита- лот	Побару- вања	Обврски	Приходи	Трошоци
ФОД ДООЕЛ – Новаци, АД							
ЕЛЕМ – Скопје	83,662	-	83,662	27,301	8,007	704	69,887
ФОРТ ДООЕЛ – Осломеј,							
АД ЕЛЕМ – Скопје	12,766	-	12,766	3,653	386,182	-	21,067
ЕЛЕМ ТРЕЈД ДООЕЛ –							
Скопје	30,306	-	30,306	-	53,284	-	-
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ							
Скопје	858,633	377,199	481,434	68,757	3,569	-	45,460
ЕЛМЕ ТОПЛИФИКАЦИЈА							
ДОО Скопје	1,171	-	1,171	919	-	4,540	-
ЕЛМЕ СНАБДУВАЊЕ							
ДОО Скопје	200	-	200	-	-	-	-
ЕЛМЕ ДИСТРИБУЦИЈА							
ДОО Скопје	200	-	200	-	-	-	-
ЕЛМЕ ПРОИЗВОДСТВО							
ДОО Скопје	200	-	200	-	-	-	-
АД Мелсо	-	-	-	1,171,980	58,688	958,980	95,162
Надоместоци за клучното							
раководство	-	-	-	-	-	-	8,198
	<u>987,138</u>	<u>377,199</u>	<u>609,939</u>	<u>1,272,610</u>	<u>509,730</u>	<u>964,224</u>	<u>239,774</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2014

35. ДАНОЧЕН РИЗИК

Во Република Македонија тековно во сила се неколку даночни закони кои се воведени од страна на Министерството за финансии на Република Македонија. Овие даноци вклучуваат: данок на додадена вредност, данок на добивка, персонален данок на доход и останати даноци. Освен тоа, регулативите кои се однесуваат на овие даноци не беа на сила подолг период, спротивно на соодветната легислатива во развиените пазарни економии. Дополнително, регулативите кои ја дефинираат имплементацијата на овие закони, често се нејасни или воопшто не постојат. Постојат спротивставени мислења, во однос на правното толкување на регулативата помеѓу различни министерства и државни организации. На тој начин се креираат неизвесности, како и правни конфликти. Даночните биланси, вклучувајќи ги и сите останати полиња на даночна регулатива (како што се увозните царини), можат да бидат предмет на преглед и контрола од неколку соодветни даночни власти, кои можат да проценат значајни казни и пенали.

Толкувањето на даночната легислатива од страна на даночните власти, применета врз трансакциите и активностите на Друштвото, може да не коинцидира со толкувањата на Раководството. Како резултат на тоа, трансакциите можат да бидат оспорени од даночните власти и од Друштвото може да биде побарано да плати дополнителни даноци, пенали и камати кои можат да бидат значајни. Документацијата на Друштвото останува отворена за контрола од страна на даночните и царинските власти, за период од пет години. Ова практично значи дека даночните власти можат да одредат плаќање на дополнителни обврски во период од пет години од настанувањето на даночната обврска. Горенаведените објаснувања создаваат даночни ризици во Република Македонија, кои се суштински позначајни од оние кои се вообичаени во земјите со повеќе развиени даночни системи.

Документацијата на Друштвото останува отворена за контрола од страна на даночните и царинските власти за период од пет години. Сметководствената евиденција на Друштвото од 2009 до 2011 година беше предмет на контрола од страна на даночните власти.

36. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви користени при искажувањето на финансиските инструменти деноминирани во странска валута, на 31 декември, се следните:

	2014	Во денари 2013
1 ЕУР	61.4814	61.5113
1 УСД	50.5604	44.6284

37. НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Дополнителна исправка на вредноста на побарувањата од ЕВН Македонија АД Скопје по делбен биланс

Во текот на 2015 година, Друштвото наплати 3,686 илјади денари од побарувањата од ЕВН Македонија АД Скопје по делбен биланс, додека за остатокот од 434,254 илјади денари изврши исправка на вредноста (Белешка 19).

Дополнителна исправка на вредноста на побарувања од јавни институции по склучени спогодби

Во текот на 2015 година, Друштвото наплати 32,797 илјади денари од побарувањата од јавни институции по склучени спогодби, и притоа изврши дополнителна исправка на вредноста во износ од 127,865 илјади денари (Белешка 22).

Зголемување на основна главнина на подружница

На 25 јуни 2015 година, Управниот одбор на Друштвото донесе одлука за зголемување на основната главнина на подружницата ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје за паричен влог во износ од 105,000 илјади денари (Белешка 17).

Прилог 1 – Годишен извештај

Прилог 2 – Годишна сметка